

Danskerne er klar til kødfri kantine

Køkkenchefen Casper Nylander Løvgreen skubber på den grønne omstilling med risotto, søde kartofler og palmekål, der gør frokosten friskere og mere klimavenlig. Mange danskere vil have vegetarmad i kantinerne, viser ny undersøgelse.

→ Side 12

Nyt job?

Tag del i mulighederne

Se de ledige stillinger her

www.naalakkersuisut.gl/da/Naalakkersuisut/Job/Ledige-stillinger

Drop »dem og os«.

Der er brug for alle fagligheder

☀ De sidste år er der blevet sunget en falsk melodi om akademikerbashing, hvor særligt humanister har skullet høre på mange nedsættende ord. Dertil er det påstået, at de nyuddannede er både kræsne og dovne – selv om der ikke er noget, de unge hellere vil, end at lande et job hurtigt, hvor de kan bruge deres faglighed til gavn for samfundet.

De falske toner har også lydt, at akademikere er lig med kolde hænder, som i virkeligheden mest går i vejen for de varme. Melodien er komponeret på en udtalt forestilling om, at der på den ene side findes et »rigtigt« Danmark, hvor folk knokler, og den sunde fornuft hersker, og på den anden side et »forkert« Danmark, hvor folk går på universitetet for at lære noget unyttigt og render rundt med alskens verdensfjerne holdninger.

Denne melodi har bidraget til at grave grøfter og til at skabe skadelige forestillinger om »dem og os«. Den skaber modsætninger i stedet for sammenhængskraft. Drop det nu. Der er i stedet brug for en øget respekt for faglighed i alle faggrupper uanset ens uddannelseslængde.

Heldigvis er det heller ikke alle, der synger med på den falske melodi om akademikerbashing. Helt konkret værdsætter de private arbejdsgivere DM's medlemmer. De privatansatte medlemmer i DM har oplevet en gennemsnitlig lønstigning på seks procent i år. De flotte lønstigninger er både blandt medlemmer med naturvidenskabelig og blandt medlemmer med samfundsvideenskabelig og humanistisk baggrund. Og de, der har mindre end fem års anciennitet på arbejdsmarkedet, scorer i år hele 11 procent i lønstigning. Det kan man kalde en kontant værdsættelse.

De største stigninger går i øvrigt til dem, der taler om løn med DM og kolleger inden lønforhandling – så tal åbent om løn, og brug din fagforening.

Blandt de unge medlemmer er dimittendledigheden samtidig faldet med 10 procentpoint fra november 2020 til november 2021. Det illustrerer, at de nyuddannede langt fra foretrækker at gå ledige, og der er nul grund til at skære deres dagpenge ned for at »motivere« dem. Der skal bare være en åbenhed for at tage dem ind på arbejdsmarkedet, for de er branddygtige og engagerede.

Og der er mere godt nyt: Ledigheden blandt DM's medlemmer er lavere, end den har været i mange år. Derude i virkeligheden ved man godt, at akademikerkompetencer kan bruges til en hel masse, og at DM-medlemmernes arbejde har værdi og bliver efterspurgt.

Der er faktisk mange, der kan se, at der er brug for viden og faglighed. Så her op til jul vil jeg fløjte en positiv melodi i dur om respekt for alle uddannelser og alle faggrupper. 📌

Hovedbestyrelsen for DM

FORMAND

Camilla Gregersen

NÆSTFORMAND, DM VIDEN

Thomas Vils Pedersen

DM OFFENTLIG

Anders Christian Rasmussen

Andreas Bech

Anne Bisgaard Pors

Dorthe Friis Pedersen

Gregers Lysholm Pedersen

Mette Sejerup Rasmussen

DM LEDER

Nina Louise Hallgren

DM PRIVAT OG SELVSTÆNDIGE

Bjarke Friberg

Claudia Hage

Helle Idland

Julia Bjerre Hunt

Lotte Bjerrum Køie

Sine Jensen

DM VIDEN

Anders Henning Simonsen

Erik S. Christensen

Janne Glerup

Olav Wedege

Bertelsen

Tommy Dalegaard Madsen

DM STUDERENDE

Sidsel Tønder Koudahl

Tom H. Weinreich

Thomas Bæk Kristensen

Teknologien er fascinerende. Mennesker er afgørende

☀ Lidt nord for Reykjavik ligger verdens største CO₂-opfanger, Orca, en enklave af blanke maskiner i det vilde, islandske klippelandskab. Dette fremtidens våben mod klimaforandringer suger hvert år 4.000 ton CO₂ ud af luften. Teknologien er fascinerende. Anlægget fanger kuldioxid ind og varmer gassen op, så den kan blandes med vand. Herefter bliver væsken pumpet en kilometer ned i den vulkanske undergrund, hvor kuldioxiden på bare to år forvandles til kalksten. Processen er også kendt fra naturen. Her tager det bare op til 10.000 år.

Om alt går vel, vil bladet her dumpe ind ad din brevsprække, på selvsamme

dag som min kone med planlagt kejsersnit føder vores datter. Orca indgyder håb for, at også hendes fremtid vil være bæredygtig – ja, eller sådan følte det, da jeg først hørte om opfindelsen. Realiteten er desværre den, at CO₂-støvsugeren gør en forsvindende lille forskel for klimaet. Bare i år vil verden udlede op mod 50.000.000.000 ton CO₂. I den kontekst er Orcas 4.000 ton næsten usynlige og svarer til udledning fra blot 363 danskere.

For mig illustrerer Orca, at nye dimser ikke kan løse klimakrisen alene. Vi er nødt til også at forandre den måde, vi fungerer som samfund på. Alligevel satser politikerne altovervejende på teknologisk innovation på bekostning af viden om menneskers adfærd, og hvad der i praksis skal til for at ændre kurs. Blot én procent af de offentlige forskningsmidler til klima og energi går til humanistisk forskning (s. 24).

I dette nummer sætter vi fokus på den grønne omstilling, og hvordan vi som akademikere kan sætte turbo på processen i arbejdslivet. De store tiltag skal selvsagt ske på helt andre områder – ingen fossile brændstoffer, skov-

beskyttelse, bæredygtig madproduktion og den slags – men den personlige klimabevidsthed er afgørende for at skabe forandring nedefra. »Jeg er nødt til at bruge min samfundsbetalte uddannelse og den stemme, jeg har fået, til hverdagsaktivistisk at forsøge at overtale nogen til at tænke over, hvad vi selv kan gøre«, siger retoriker og influencer Signe Wenneberg (s. 20), mens DM'eren Inge Olsen kæmper for at gøre Sønderborg Kommune CO₂-neutral i 2029 (s. 16).

På jobbet kan vi gøre klimakampen helt konkret. Vi har fået foretaget en Gallup-undersøgelse, der viser, at danskerne nu er klar til at spise mere grønt på jobbet (s. 12). »Kan vi præge 200 mennesker i vores kantine – og i masser af andre kantiner – hver dag til at spare på kødet og spise mere grønt og vegetarisk, så er vi godt på vej til at reducere på CO₂«, lyder motivationen i it-virksomheden KOMBIT, der har gjort kantine grønner. Måske vil DM's nye direktør trække din fagforening i samme retning – han spiser i hvert fald selv grønt de fleste af ugens dage (s. 57). ▀

DM Akademikerbladet

Peter Bangs Vej 30
2000 Frederiksberg
Telefon 38 15 66 00 (kl. 10-16)
www.akademikerbladet.dk
akademikerbladet@dm.dk

Al henvendelse vedr.
abonnement og
adresseændring:
38 15 66 00
(spørg efter
medlemsafdelingen).
Abonnement på DM
Akademikerbladet
koster 225,50 kr. per kvartal.

DM Akademikerbladet
har redaktionel frihed

Redaktion:

Troels Kølln,
konstitueret ansvarshavende
redaktør
tko@dm.dk

Benedicte Borelli,
konstitueret digital redaktør
beb@dm.dk

Martin Ejlertsen,
journalist
me@dm.dk

Pernille Siegumfeldt,
journalist
psi@dm.dk

Thomas Böttcher,
journalist
tb@dm.dk

Anna Dalsgaard,
journalist
ada@dm.dk

Laura Skelgaard Paulsen,
journalistpraktikant
lsp@dm.dk

Sidse Rølle Jakobsen,
sekretær
srj@dm.dk

Direkte telefon:
38 15 66 52

Annoncer:
Dansk Mediatorforysning ApS
Elkjærvej 19, st.
8230 Åbyhøj
Tlf. 70 22 40 88

Design og produktion:
OTW A/S · www.otw.dk

Forsidefoto:
Ulrik Jantzen

Oplag:
37.700 eksemplarer

ISSN 2597-2227
Kontrolleret af
Danske Mediers Oplagskontrol

Kontrolleret oplag:
39.503 i perioden
1.7.2020-30.6.2021

Produktionsplan:
Nr. 1/2022
Udkommer:
Fredag den 28. januar

Deadline tekst- og
stillingsannoncer:
Fredag den 14. januar

Deadline debat:
Mandag den
17. januar

Nr. 2/2022
Udkommer:
Fredag den 1. april

Deadline tekst- og
stillingsannoncer:
Fredag den 18. marts

Deadline debat:
Mandag den 21. marts

DANSKE MEDIER
OPLAGSKONTROL

541-004
TRYKSAG

20

TEMA

Grøn omstilling

67.000 danskere ser med på Instagram, når retoriker Signe Wenneberg deler indhold om insektvenlige haver, bæredygtigt byggeri og Burhønsenes Befrielsesfront. Hun gør den grønne omstilling »likeable«, og resultatet er både håb, aktivisme og anonyme dødstrusler.

Faste formater

- 03 Leder
- 04 Redaktørens kommentar
- 08 Noteret
- 48 Litteratur
- 56 Nyt job
- 58 Spørg om pension

Artikler

- 06 Urørt skov eller skovdrift – hvad er bedst for klimaet?
- 07 Lønfest for unge akademikere i det private
- 10 Et brev fra en styrelsesdirektør kan koste flere hundrede studiepladser
- 12 Danskerne er parate til kødfrie dage i kantinen
- 16 Borgerne presser på for lokale klimaindsatser
- 24 Glemte grønne humanister
- 28 3 skarpe til miljøhumanisten
- 30 Med kunsten på arbejde
- 34 DM-valget er afgjort
- 42 Akademikere, foren jer!
- 49 Det offentlige rum er på private hænder

10

Udflytning

Hvordan skal universiteterne fortolke et brev fra Uddannelsesstyrelsen? Spørgsmålet kan koste hundrevis af studiepladser.

36

10.000 skridt

Petra Marie Bohm husker bedre, lever længere og bliver glattere – fordi hun går. Gåture blevet en essentiel del af arbejdsdagen.

52

Syg ledelse

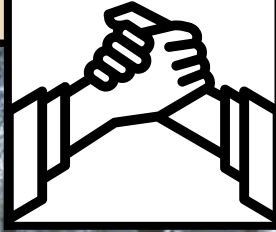
Ledelsesideer kan gøre vores organisationer syge. Den bedste vaccine er et godt immunforsvar, der kan bekæmpe de farlige trends.

57

Ny direktør

Mød den grøntsagsglade kunstlærer, der skal lede DM ind i fremtiden – en mand med små 30 års erfaring fra det offentlige.

Urørt skov eller skovdrift

– hvad er bedst for klimaet?

Politikerne har bestemt, at en større del af landets skove skal være urørt skov. Det er godt for biodiversiteten, men er det også godt for klimaet? Her er fagkunderskaberne ikke enige. Skovforskerne siger nej, biologerne siger ja.

Foto: Lars Laursen/Biotofo/Ritzau Scanpix

Palle Madsen

Selvstændig forsker og konsulent i skovrejsning.
Tidligere professor MSO ved Skovskolen, KU

»Der er masser af debat og uenighed, også inden for nært beslægtede fagdiscipliner. Der, hvor det skiller, er, om man tror, naturen i sig selv har en løsning på, at vi snart er 8 milliarder mennesker på jorden. Jeg tror, vi er nødt til at bruge vores viden til at redde både os selv og også flest mulige arter«.

Jacob Heilmann-Clausen

Lektor ved Center for Macroecology, Evolution and Climate, KU

»Det er kompliceret. Det er rigtigt, at man kan maksimere CO₂-optaget ved at plante hurtigtvoksende træarter. Hvor stor klimaeffekten er, afhænger så igen af, hvad man bruger træet til. Men du opnår med denne tilgang ikke en lokal synergieffekt i forhold til den anden krise – biodiversitetskrisen«.

Plantede træer kan være mere effektive i deres CO₂-optag end naturligt opstået vegetation

»Man benytter arter som poppel til at genskabe skovtilstanden hurtigt og få CO₂-pumpen i gang. Popler vokser som død og djævel, men det kan også være lærk, birk og rødæl, der er gode til at kæmpe sig igennem på friland, hvor der ikke er skov. Det er det, man kalder en forkultur. Så skaber man lysninger og planter blivende træer som løv- og nåltræer«.

Den danske biomasseforbrænding er effektiv

»Når du producerer træ, får du en masse resttræ, du kan bruge til bioenergi, og den danske forbrænding af biomasse er slet ikke så tosset endda. Vores kraftvarmeverker, der også producerer fjernvarme, er helt anderledes effektive end et gammeldags amerikansk kraftværk, der bruger 75 % af energien på at varme den lokale fjord op«.

Træ afløser andre mere klimabelastende materialer

»Hvis man praktiserer bæredygtig skovdrift og bruger træet, erstatter man ikkefornybare materialer med fornybare. Det er substitutionseffekten, og den er temmelig stor. Den afhænger selvfølgelig af, hvad det er for noget træ, hvor det kommer fra, og hvilke materialer man erstatter – stål, beton, tegl, plastic og så videre«.

Større træmasse i urørt skov

»Når vi lader skov være urørt, bliver CO₂-lageret øget. Træerne kan blive meget ældre, end de er, når vi normalt fældes dem, så i en lang periode kan træerne stå og opbygge levende træmasse. Der er cirka dobbelt så meget levende træmasse i urørt skov som i dyrket. Samtidig vil der også komme en større pulje med dødt ved«.

Våd jordbund øger CO₂-lagringen

»Skovdriften gør, at det danske skovareal er næsten lige så drænet som landbrugsarealerne. Men hvis du har vanddækket jordbund, har du ikke ilttilgængelighed. Så bliver nedbrydningen sat i stå, og du får opbygning af organisk tørvlag. Så der er et stort lagringspotentiale ved at ophøre med at dræne vådbundsområder i skovene«.

Substitutionsargumentet bygger delvist på ønsketænkning

»Man må tage udgangspunkt i samfundets aktuelle brug af træ. Og nogle af de modeller, som argumentet om substitutionseffekten bygger på, handler mere om ønsketænkning. Hvis alt nybyggeri var træ i stedet for stål og beton, ville det have en stor klimaeffekt. Men der er vi ikke nu. Halvdelen af skovningen i Danmark bliver brændt af. Det erstatter så fossile brændsler, hvilket også har en positiv substitutionseffekt, bare meget mindre«.

Lønfest for unge akademikere i det private

Det seneste år har budt på historisk store lønstigninger til privatansatte akademikere. Især de nyuddannedes lønseddel er vokset.

☀ Da 27-årige Janni Peistrup Eriksen afleverede sit speciale i sommeren 2020, skete det på et meget uheldigt tidspunkt.

Med en kandidat i lærings- og forandringsprocesser fra Aalborg Universitet havde hun ellers gjort sig klart, hvilken type job hun ville gå efter – og hun havde allerede et par muligheder på hånden. Men pandemien hærgede, og det danske arbejdsmarked lukkede næsten helt ned. Hendes jobsamtaler blev sat på hold.

Det stoppede hende dog ikke, og et halvt år senere blev hun ansat som it-læringspecialist på det internationale hovedkontor i den globale bagerivirksomhed Lantmännen Unibake. Hun er den eneste humanist i sin afdeling og har forhandlet sig frem til en flot lønstigning i forhold til sit forrige job.

»Selvfølgelig skal lønnen være ordentlig. Det sætter jo barren for, hvad man vil gå på kompromis med på et senere tidspunkt«, siger Janni Peistrup Eriksen, for hvem arbejdslyst og faglig udfordring dog er vigtigere end lønsedlen.

De 5 stillinger med størst lønstigning

Project manager	10 %
Seniorrådgiver	9 %
Akademisk medarbejder	8 %
Projektkoordinator	8 %
Projektleder	8 %

Tal for alle privatansatte DM'ere på tværs af aldersgrupper.
Kilde: DM's privatlønsstatistik, 2021.

Stor efterspørgsel efter nyuddannet arbejdskraft

Janni Peistrup Eriksen er en af de unge, privatansatte akademikere, der det seneste år har oplevet en historisk høj lønfremgang på 11 procent. Det viser seneste lønstatistik fra DM, der er baseret på data fra 1.988 medlemmer.

»De nyuddannede akademikere er højdespringere med imponerende lønstigninger, som vi ikke har set mage til i mange år. Det understreger jo tydeligt, hvor værdifuld arbejdskraft de unge akademikere er«, siger DM-formand Camilla Gregersen.

For alle privatansatte DM-medlemmer har den gennemsnitlige lønseddel budt på ekstra 5,9 procent udbetalte kroner. Det er den højeste lønfremgang siden 2009.

Med den nuværende højkonjunktur er der gode chancer for, at lønfesten fortsætter i de kommende år, vurderer Bent Greve, som er velfærdsforsker og professor på Roskilde Universitet.

»Løntallene antyder jo klart, at der lige nu også er humanister, der både finder job og har fået gode og fornuftige lønstigninger. Det viser i hvert fald, at der også på det private arbejdsmarked

»De havde brug for en humanist med mine kompetencer, der kender til it-læring. Det er en stilling, der aldrig har været der før, så jeg er med til at forme mit eget job, og det er interessant som nyuddannet at få ledelsens opbakning til dette«, siger it-læringspecialist Janni Peistrup Eriksen, der er en af de unge akademikere, der har fået store lønstigninger det seneste år.«

er brug for akademikere med humanistisk baggrund«, siger Bent Greve.

Hvad er jeg værd?

Da Janni Peistrup Eriksen fik sit første job som nyuddannet i sommeren 2020, sagde lønnen hende stort set intet. Hvad var hun værd?

»Som nyuddannet har man ikke så meget at forhandle med, så der var jeg nok lidt mere ydmyg i tilgangen til lønforhandling«, siger hun.

Da hun fik tilbudt sit nuværende job, havde hun derimod forberedt sig godt. Hun tjekkede lønstatistikker og konsulterede DM om kontrakten og sit værd før lønsamtalen. Hendes arbejdsgiver screenede også markedet, og sammen fandt de et godt leje for lønnen, fortæller Janni Peistrup Eriksen.

»På den baggrund endte vi med en ret klassisk lønforhandling. Jeg synes egentlig, vi var nogenlunde enige om, hvad jeg er værd«. ▀

DM

Få hjælp til lønforhandling

Book en samtale med individuel rådgivning på dm.dk, eller ring uden aftale til DM's karrieretelefon.
Ring på tlf. 38 15 66 00.

Noteret

Foto: Lex.dk

Politiske pebernødder

Lex.dk er reddet – for en tid. Opslagsværkportalen Lex.dk måtte ty til store dagbladsannoncer for at gøre opmærksom på, at portalen vil lukke, hvis der ikke kommer midler fra den kommende finanslov. Til sidst kunne partierne ikke længere bevare pokerfjæset, og kulturordførerne tilsluttede sig én efter én, at en så vigtig offentlig vidensressource selvfølgelig ikke skal lukke – pengene bliver fundet.

Forløb som dette går igen ved hver eneste finanslovsforhandling, hvor de sidste småbevillinger bliver forhandlet på plads, og særligt mindre institutioner og projekter kan sidde med bævendende hænder uden at vide, om de er købt eller solgt. En finanslovstradition, men ikke særlig hyggelig for de implicerede. »Politisk drilleri«, som DM-formand Camilla Gregersen kaldte det på Facebook:

»Først tages det ud af finanslovsudspillet, og så skal støttepartierne kæmpe det ind igen. Det er så flabet over for de ansatte«.

Ny redningskrans til klimaet, men ingen båd

Igen mødtes verdens lande ved et klimatopmøde – COP26 i Glasgow – for at opnå enighed om faktisk at gøre noget ved den globale opvarmning. Og igen rejste deltagerne hjem med en lidt fesen aftale. Man kunne selv vælge, om man ville være lettet eller skuffet. Landene endes bl.a. om, at 1,5-graders målsætningen kræver »betydelige reduktioner«, og at kulraft skal udfases – det sidste ord tog lang tid at få landet. Til gengæld var der ikke meget klimahjælp til de fattige lande, som de ellers er blevet lovet.

»COP26 fejler ved ikke at opnå reduktioner, der møder målsætningen fra Paris – COP26 honorerer ikke aftalen om 100 mia. USD/år til klimabistand – COP26 udsætter beslutning om »loss and damage«, tweetede meteorolog Jesper Theilgaard.

28%

Andelen af universitetsbacheloruddannelser i København med ledige pladser i 2009-21.

Foto: Steen Brogaard/Polketinger

»Jeg mener ikke, CBS' udspil holder sig inden for aftalen«.

Victoria Velásquez om CBS' udmelding om lukning af studiepladser

98%

Andelen af universitetsbacheloruddannelser i Herning, Sønderborg og Esbjerg med ledige pladser i 2009-21.

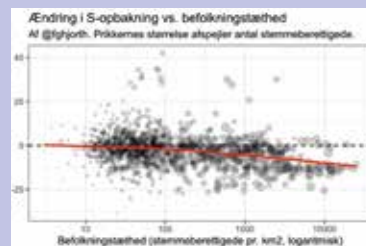

Foto: Frederik Hjorth/Twitter

Storbysmæk til Socialdemokratiet

Var det Mettes mink-sms'er eller vrede over regeringens uddannelsesudflytning, der gav Socialdemokratiet et dårligt kommunalvalg? Svaret blæser i vinden. Men faktum er, at tilbagegangen var størst i de fire største byer, hvor partiet gik omkring 10 procentpoint tilbage. Efter valget kunne KU-lektor Frederik Hjorth i et punkt-diagram vise, hvordan tilbagegangen for S voksede, jo større befolkningsstæthed var på valgstedet.

»Selv om det lykkedes socialdemokraterne at fastholde magten i de store byer, gav chefideologen Kaare Dybvads kamp mod storbyeliten nu for alvor bagslag«, hed det i Politikens lederspalte. Og i Berlingske nævnte Socialdemokratiets nye politiske ordfører i København, Laura Rosenvinge, at regeringens udspil om lavere dagpengesats for nyuddannede også kan have kostet stemmer i de store byer.

»Det er mit umiddelbare bud, men det er en analyse, der ikke er færdig. Vi har lige fået den her mavepuster, så vi må kigge indad«, sagde hun.

Et forsikringsfællesskab for medlemmer af DM

Som medlem af DM kan du forsikre din bolig, dit indbo, cykel, bil, dig selv og din familie hos Lærerstandens Brandforsikring.

Lærerstandens Brandforsikring er et medlemsejet forsikringsfællesskab. Det betyder, at pengene alene arbejder for vores medlemmer for at sikre de bedste priser og de bedste dækninger til medlemmerne.

Og hvert år udbetaler vi loyalitetsrabat til medlemmer, der har haft deres indboforsikring hos os i mindst 3 år.

Læs mere om forsikringerne og beregn din pris på lb.dk eller ring til os på 33 48 51 07

Vores forsikringer er flere gange blevet hædret af Forbrugerrådet Tænks magasin Penge.

Senest er vores forsikring til elbiler blevet kåret Bedst i Test af Forbrugerrådet.

»Min indstilling har været, at vi som rektorer er ansvarlige over for Folketingets beslutninger«.

Anders Bjarklev, formand for Danske Universiteter

»Det virker mystisk, at KU anlægger en så rigid fortolkning«.

Brian Arly Jacobsen, tillidsrepræsentant

KU har valgt en hårdere linje end andre universiteter ved at skære 10 pct. af studiepladserne.

Henrik C. Wegener, rektor på KU

Et enkelt brev fra en styrelsesdirektør kan koste hundredvis af studiepladser

Er det Folketinget eller embedsmænd i Uddannelsesstyrelsen, der bestemmer over universiteterne? Det spørgsmål har fået en afgørende rolle i indfrielsen af aftalen om udflytning af studiepladser.

☀ Man afværgede et 'blodbad'. Det var ifølge TV 2 Pernille Skippers begrundelse for, at Enhedslisten 25. juni gik med i aftalen om udflytning af uddannelser.

Men et blodbad ligner det alligevel på Københavns Universitet (KU), hvor rektor Henrik C. Wegener har offentliggjort en plan om at fjerne i alt 1.590 studiepladser, herunder 25 pct. af humanioras samlede optag, for at leve op til aftalen.

Det er uklart, hvorfor det er kommet så vidt på KU, men til gengæld kan andre universiteter glæde sig over, at KU åbenbart er villig til at gå langt mere drastisk til værks i sine lukkeplaner. Forklaringen følger her.

Regeringen fik sidst i maj den ide at flytte studiepladser ud af de store byer. Konkret skulle universiteterne reducere deres optag

med præcis 10 pct. Enten ved at flytte pladser væk fra de store studiebyer eller ved helt at nedlægge dem.

At udflytte 5.700 studiepladser anses dog af universiteterne som helt urealistisk, hvorfor der ifølge Pernille Skipper reelt ville være tale om en massakre. Og det blev så angiveligt forhindret i et politisk kompromis. I den endelige aftaletekst lyder det i stedet, at universitetssektoren skal udarbejde en plan for at reducere optaget med *op til 10 pct.* frem mod 2030. Og der er vel at mærke tale om en »målsætning«, ikke et uigenkaldeligt krav.

KU rettede sig efter styrelsen

Den større smidighed kom ligeledes til udtryk ved, at universiteterne ifølge aftalen i første omgang skulle udarbejde oplæg med reduktioner på mellem 5 og 10 pct.,

og at en samlet sektorplan herefter skulle drøftes af aftalepartierne.

Den drøftelse kan blive besværlig. Ifølge flere rektorer, som Akademikerbladet har talt med, herskede der mellem ordførerne betydelig uenighed om omfanget af reduktioner og dermed aftalens indhold, da universiteterne på et orienteringsmøde fik udlagt aftaleteksten af forligskredsen. SF og Enhedslisten talte omfanget ned, mens regeringen og de blå partier trak i modsatte retning.

Håbet blandt rektorerne er dog, at regeringen og uddannelsesminister Jesper Petersen (S) tager bestik af Socialdemokratiets vælgerlusning i de store byer ved kommunalvalget og bløder op for kravene til reduktioner. De hæfter sig ligesom valgforskere ved, at den markante tilgang er sket i de samme universitetsbyer, fra hvilke partiet vil fjerne uddannelsespladser.

»Så er der mulighed for en så fleksibel proces som muligt«.

Uddannelses- og forskningsminister Jesper Petersen til Berlingske

Enhedslisten er gået med i aftalen for at forhindre et 'blodbad'.

Pernille Skipper, politisk leder

Efter mødet med forligskredsen blev forvirringen endnu større. For i det såkaldte udmeldebrev, hvor styrelsen fastlægger rammerne for nedskæringerne, står der noget andet end i den politiske aftale. I brevet hedder det, at planerne fra universiteterne skal tage afsæt i en »udflytning/nedskalering på 10 pct.« og altså ikke på 5-10 pct. Herefter oplister styrelsen en række særhensyn, der vil kunne sænke reduktionen ned mod 5 pct.

Det har fået Enhedslisten og SF til at advare om, at regeringen trods forliget forsøger at tvinge sit oprindelige udspil igennem. Og forskellen på aftale og meldebrev er ikke lille. Henrik C. Wegeners plan indeholder en reduktion på 10 pct. Det er på humaniora 628 studiepladser. I modsætning ville 5 pct. være 318 studiepladser.

På spørgsmål stilet til Henrik C. Wegener har KU's vicedirektør, Jasper Steen Winkel, til Akademikerbladet oplyst, at styrelsen utvetydigt har slået fast over for KU, at reduktionen skal være på 10 pct.

Hvem bestemmer?

Men Henrik C. Wegener må samtidig være bekendt med, at flere af de øvrige universiteter ser anderledes på sagen.

»Min indstilling har været, at vi som rektorer er ansvarlige over for Folketingets beslutninger. Det er det, vi skal forholde os til, og ikke en fortolkning et eller andet sted«, siger eksempelvis formanden for Danske Universiteter, DTU-rector Anders Bjarklev.

Den tilgang afspejler sig i flere af

de øvrige universiteters planer. DTU vil ikke reducere med 10 pct., men med 5 pct., Aalborg Universitet med 7 pct. og AU med 6 pct.

Godt nok lægger AU i en pressemeddelelse op til, at dets plan kun er den første af »to faser«, hvor der i næste kan komme yderligere reduktioner. Men i selvsamme pressemeddelelse vurderer AU, at der ikke kommer nogen fase 2, fordi »Aarhus Universitet reelt med fase 1 lever op til de krav og de intentioner, der ligger i den politiske aftale«.

Men hvorfor har styrelsen krævet mere end den politiske aftale? Styrelsesdirektør Mikkel Leihardt har til Akademikerbladet kortfattet oplyst, at det skal ses »på baggrund« af den politiske aftale.

Jesper Petersen har til Berlingske fortalt, at kravet om 10 pct. skal give mulighed for en »så fleksibel proces som muligt«, når den endelige plan skal udvikles. Med andre ord: Hvis hvert universitet alene leverer mellem 5 og 10 pct., kan det samlede resultat i sidste ende risikere at lande på »blot« 5 pct. Det er der dog ikke noget, der tyder på med KU's udmelding.

Tillidsrepræsentant:

Besyderligt

Hvorfor siger KU, at universitetet skal adlyde Uddannelsesstyrelsen, mens AU udtrykkeligt fastslår, at universitetet holder sig til den politiske aftales »intention«? Der er reelt tale om en forskel på hundredvis af studiepladser, og flere rektorer har til Akademikerbladet givet udtryk for, at netop KU's

store reduktion forhåbentlig kan få det samlede puslespil til at gå op.

Samtidig har tillidsrepræsentanter på KU's humanistiske fakultet ved flere lejligheder protesteret mod det, de opfatter som en overimplementering af aftalen fra ledelsens side.

»Det virker mystisk, at KU anlægger en så rigid fortolkning, når rektoratet formentlig udmærket kender de andre universiteters overvejelser. Det kan få enorme konsekvenser for de små uddannelser og fagmiljøer på humaniora«, siger tillidsrepræsentant Brian Arly Jacobsen.

Akademikerbladet har spurgt Henrik C. Wegener, om KU vil revidere sin plan i lyset af bl.a. AU's udmelding, men har ikke fået svar.

DTU-rector: Hastværk

Ifølge Danske Universiteters formand, Anders Bjarklev, har aftalen om udflytninger lagt universiteterne ned, blandt andet fordi den økonomiske model er uklare og de pædagogiske udfordringer betydelige. Samlet karakteriserer han aftalen som »hastværk«.

»Man har undladt at snakke med de parter, der kunne komme med indspil. Derfor sidder vi nu og bruger kolossale mængder af ressourcer. Og så handler det om mennesker. Vi er arbejdsgivere for undervisere, der er undervisere for en masse studerende. Når de pludselig får at vide, at de skal udflyttes og nedlægges, så påvirker det dem selvfølgelig på en måde, der ikke er særlig smart«. ▀

12-13

Grøn omstilling

Af: Martin Ejlerisen (vegetar) / me@dn.dk • Foto: Ulrik Jantzen

Danskerne er parate til kødfrie dage i kantinen

It-virksomheden KOMBIT har med stor succes indført vegetarretter i kantinen og en ugentlig kødfri dag. Den model møder opbakning – mange danskere er parate til at indføre kødfrie dage på jobbet, viser ny Gallup-rundspørge.

» **N**ej, hvor spændende. Hvad er det?«
En midaldrende kvinde i lang kjole står med en tung lerskål med portionsanrettet, dampende risotto i hænderne og kigger ned over serveringsbordet.

Klokken har netop passeret 11.15 denne torsdag i november, og de ansatte i kommunens it-fællesskab KOMBIT, der holder til på Islands Brygge i København, strømmer nu ned i kælderens til frokost, hvor virksomhedens hyggelige kantine er placeret.

I dag står menuen på to vegetarretter. Ud over en risotto på sød kartoffel toppet af med salvie, solsikkekerner og parmesan byder køkkenet på friterede, bagte og purerede løg på en top af dampet palmekål skummet af med hindbær, forklarer chefkok og køkkenchef Casper Nylander Løvgreen den nysgerrige kvinde.

Ved det næste serveringsbord står store fade med bjerge af salater toppet af med melon og blåbær, diverse udvalg af grøntsager, hjemmebagt brød og tærte, mens desserten lyder på chokoladecake.

Gemt lidt af vejen i et hjørne ligger et bræt med lidt skinke og pølsepålæg. I dagens anledning et ganske lille udvalg til de få, som bare ikke kan undvære kødet.

»Jeg kan selv godt lide kød, men vi skal alle sammen spare på kødet. Kan vi præge 200 mennesker i vores kantine – og i masser af

andre kantiner – hver dag til at spare på kødet og spise mere grønt og vegetarisk, så er vi godt på vej til at reducere på CO₂. For nogle er dette jo det største måltid på dagen«, siger Casper Nylander Løvgreen om KOMBIT's madkoncept, der så helt anderledes ud for bare nogle få år siden.

Fra sovs og kartofler til grøn og bæredygtig kantine

Tidligere fik KOMBIT leveret frokosten udefra, som typisk var »sovs og kartofler«. Da Casper Nylander Løvgreen fra Kokkenes Køkken vandt udbuddet om en ny kantineordning i 2016, var der et køkkenlokale, men intet komfur og kun en gammel ovn. Allerede to år senere blev kantine nomineret til Kantineprisen.

Nu er der en vegetardag om ugen. Hver dag serveres to varme retter – en lækker vegetarret foruden en ret med enten fisk eller toppet af med kød. Eller som i dag to varme vegetarretter.

»Maden er meget varieret og sund. I kantine tør de nu eksperimentere og udfordre os på både smag og udseende«, siger 63-årige Maibrit Georg, som er datalog og it-konsulent i KOMBIT.

Hun er desuden vegetar. Det har hun været »on and off« i 40 år. Hun sad i KOMBIT's kantineudvalg for fem år siden, da virksomheden →

→ ønskede at gå væk fra den gammeldags mad-ordning, der var mere kød, sovs og kartofler end lækker, bæredygtig og økologisk mad. Og det er ikke blevet dyrere, påpeger hun.

»Vi ønskede en ordning med mere sund, alsidig og modig mad, som man glædede sig til, og jeg er ikke blevet skuffet. Det er jo vigtigt, at maden er sund, så vi kan producere på arbejdet bagefter. Som vegetar synes jeg også, det er vigtigt, at der er mindst én vegetarret hver dag, og at man ikke bare bliver spist af med tilbehøret til en kødret eller en salat med dåsemajs, som vi gjorde tidligere«, siger Maibrit Georg.

Mange danskere er øjensynligt blevet enige med Maibrit Georg. 22 procent af danskerne ønsker minimum én kødfri dag om ugen i deres kantine på arbejdspladsen. Det viser en Gallupundersøgelse blandt 1.136 danskere gennemført af Kantar Gallup for DM Akademikerbladet i perioden 1.-11. november 2021.

Her svarer mere end hver femte dansker, at de ønsker mindst én vegetardag, på spørgsmålet om, hvor mange ugentlige kødfrie dage de gerne ville have i kantinen på deres arbejdsplads. Ser man udelukkende på de personer i undersøgelsen, der er på arbejdsmarkedet og arbejder et sted med kantine, så er det hver anden, som ønsker en eller flere kødfrie dage.

Regeringen droppede krav om kødfrie dage

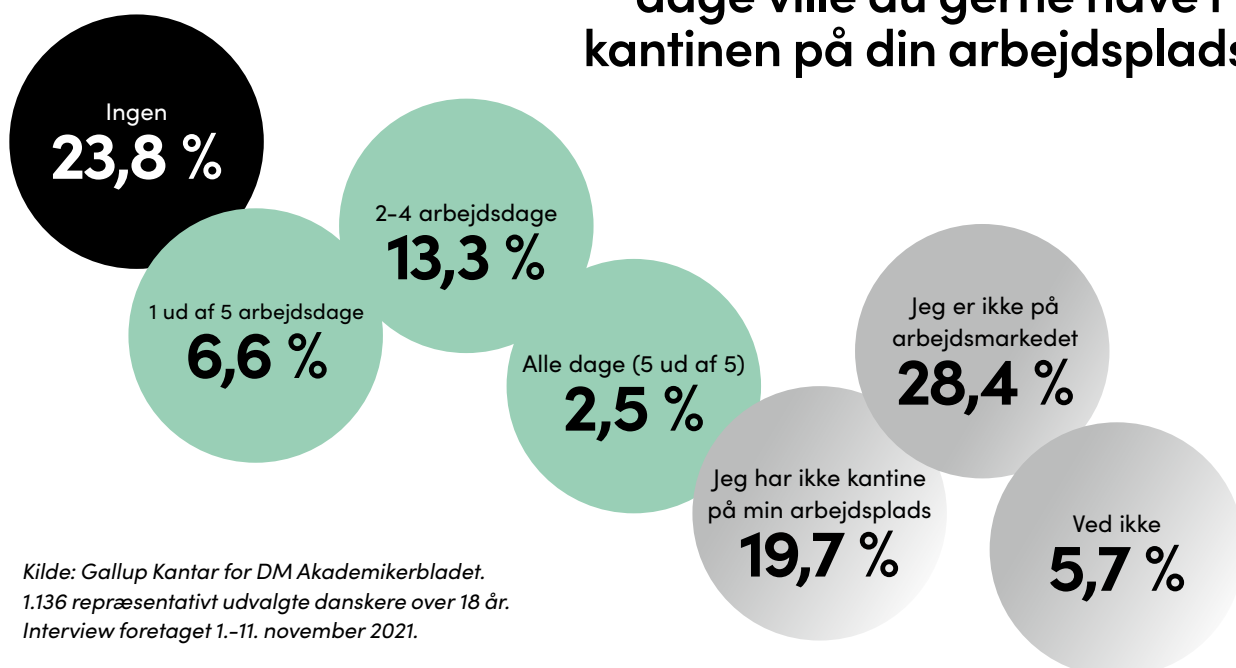
Der har ellers været ganske stor modstand mod kødfrie dage på arbejdspladsen. I november 2020 lagde S-regeringen en grøn indkøbsstrategi på bordet, som bl.a. betød krav om at indføre to obligatoriske vegetardage på de statslige arbejdspladser.

Forslaget medførte massiv kritik og blev kaldt en »vegetarbombe« og »grøntsagsdiktatur«. Efter dialog med de faglige organisationer blev forslaget efter bare få dage trukket tilbage igen og afløst af en udmelding fra Finansministeriet om, at det i stedet skal være op til den enkelte statslige arbejdsplads, om man ønsker at indføre vegetardage eller ej.

At danskerne har svært ved at ændre madvaner, skyldes, at det at spise er tillagt mange værdier, følelser, minder og traditioner. Det siger Rasmus Bredahl, som er gastronomisk konsulent og medforfatter til bogen »Neurogastronomi«. Og så ejer han firmaet Madkonsulenten, som bl.a. assisterer kantiner og restauranter med at gennemføre bæredygtig udvikling.

»Ligesom vi generelt møder forandringer med en vis portion skepsis, så trigger det noget i os, når der kommer nogen udefra og dikterer, hvad vi skal spise. Modstand er en typisk

Hvor mange ugentlige kødfrie dage ville du gerne have i kantinen på din arbejdsplads?

Kilde: Gallup Kantar for DM Akademikerbladet.
1.136 repræsentativt udvalgte danskere over 18 år.
Interview foretaget 1.-11. november 2021.

Hvorfor vegetarisk?

HR-direktøren

Christina Bornhøft

»Den nuværende kantineordning er egentlig ikke dyrere, end da vi fik sovs og kartofler. En medarbejdergruppe valgte Casper og Kokkenes Køkken, fordi de har fokus på grøn mad og bæredygtighed. Vi ønskede sund og varieret mad, som også er en oplevelse for medarbejderne. Maden kan også købes med hjem og er et personalegode, som mange benytter, og det bidrager til at skabe balance mellem arbejde og privatliv«.

Køkkenchefen

*Casper Nylander
Løvgreen*

»Det bliver mere og mere populært at gå helt vegetarisk. Også på Michelin-restauranter. Men for nogle giver det et ramaskrig – også her. Derfor har vi også som minimum kødpålæg, for vi ønsker ikke utilfredse gæster, der brokker sig opad i systemet og melder sig ud af kantineordningen. Men jo mere grønt vi putter på menuen, jo mere præger vi gæsterne til også at spise det«.

Medarbejderen

Maibrit Georg

»KOMBIT har gjort det nemt at blive og også fastholde at være vegetar, og det er rart, synes jeg. Hvis jeg arbejdede et sted med klassisk sovs og kartofler-kantine og ikke havde lov til at tage min egen mad med, så ville jeg nok ikke passe ind i firmaets værdisæt og tilgangen til omgivelserne«.

DM

Det mener DM om kødfri kantine

»Kødfrie dage kan være en rigtig god ide, da kostsammensætningen har stor betydning for drivhusgasudledningen. Mere plantebaseret kost er faktisk afgørende. Hvis vi bare fortsætter, som vi hele tiden har gjort, kommer vi ikke i mål med CO₂-reduktionerne, og derfor vil jeg opfordre til, at man nu sætter gang i dialogen på arbejdspladserne og finder ud af, hvordan balancerne skal være på den konkrete arbejdsplads«.

DM-formand Camilla Gregersen

refleks, når vi skal ændre adfærd. Så vi skal passe på med kategoriske udmeldinger om, at nu skal man indføre kødfrie dage, og i stedet sætte fokus på velmag, nydelse og en mere bæredygtig tilgang«, siger Rasmus Bredahl.

I sit arbejde med kantiner ser han kæmpe forskel på holdningen til mad. Han oplever, at mænd i 50'erne typisk er mere fastlåste i deres ønsker om kød, mens både kvinder og mænd i 20'erne er mere indstillede på at spise vegetarisk. Generelt ser han mange bæredygtige tiltag og et gennembrud, hvor den grønne mad for alvor er ved at slå igennem.

»I offentlige udbud og i mange kantiner ser jeg, at man systematisk arbejder med at gøre retterne mere grønne. Man måler madspild og arbejder med portionsanretninger i mindre skåle. På den måde kan man spare op mod 30 procent i mængden af mad og samtidig minimere kødforbruget. Prisen på rodfrugter er en fjerdedel af prisen på kød, så der er også cool cash at hente her«, siger Rasmus Bredahl.

Hvis vi ser bort fra coronarestriktionerne, spiser omtrent 1,2 mio. danskere hver dag frokost i en kantine. Der bliver typisk brugt 18-19 kroner per hoved, så økonomien er stram, men det behøver ikke at gå ud over kvaliteten, siger han.

»Der er i dag kantiner, som er bedre end restauranter, så der er sket et kvalitetsmæssigt kvantespring på det område. Reducerer man madspild, indfører mere grøn og bæredygtig mad og nøjes med at servere fx 50 gram kød per hoved, kan man meget nemmere holde det budget, uden at det behøver at gå ud over kvaliteten. Det har ledelsen også opdaget«, siger Rasmus Bredahl. ▀

Borgerne presser på for lokale klimaindsatser

Tre ud af fire kommuner arbejder med borgerinddragelse på klimaspørgsmål. Et vedvarende pres fra borgere har givet kommunerne en større betydning for den grønne omstilling. Permanente klimaborgerting bør være næste skridt, mener professor.

Mens Sønderborg Kommunes borgmester tog til FN's klimatopmøde i Glasgow, tog Inge Olsen, chef for Bæredygtighed, Natur & Landdistrikter, ud til Sønderskov-Skolen, hvor elever på alle klassetrin har arbejdet med FN's verdensmål. »Det er en bottom-up-proces i særklasse, når børnene i vores folkeskoler tager viden om klima og bæredygtighed med hjem til deres familier«, siger hun.

Da verden samledes til COP26 i Glasgow i starten af november, var det Sønderborg Kommune, der på topmøder med borgmestre og ledere fra hele verden blev fremhævet som et lokalt eksempel til efterfølgelse.

Med en målsætning om at være CO₂-neutral i 2029 har Sønderborg-området lagt sig helt i front.

»Vi har kunnet handle resolut på en række områder, ikke mindst fordi vores lokale erhvervsliv har stået klar med knowhow, set muligheder i at prøve nye ting af i Sønderborg og også investeret, fx når vi renoverer vores bygningsmasse«, forklarer Inge Olsen, der er chef for Bæredygtighed, Natur & Landdistrikter i kommunen.

Sønderborg Kommune er et eksempel på, hvordan landets kommuner arbejder for at bidrage til den grønne omstilling. De seneste tal fra KL, der bygger på svar fra 80 kommuner, viser, at:

- 69 pct. har opstillet mål for reduktion af CO₂-udledningen.
- 90 pct. af kommunerne oplever »bred politisk opbakning til at prioritere klimaindsatsen«.
- 76 pct. iværksætter tiltag i forhold til borgerinddragelse på klimaområdet.

»Bottom-up i særklasse«

Sønderborg er en af pionererne. Allerede i 2007 besluttede byrådet i Sønderborg at indgå i partnerskabet ProjectZero med en række lokale virksomheder og Bitten & Mads Clausens Fond. Siden har kommunen ifølge Inge Olsen opnået en CO₂-reduktion på 52 pct.

Læring og holdningsbearbejdning er en del af indsatsen, og det strækker sig »fra børnehaver til ph.d.«, som chefen for Bæredygtighed, Natur & Landdistrikter udtrykker det. Blandt andet er kommunen som den første herhjemme trådt ind i det globale netværk *UNESCO Sustainable Learning Cities*.

»Det er en bottom-up-proces i særklasse, når børnene i vores folkeskoler tager viden om klima og bæredygtighed med hjem til deres familier. Borgernes adfærd er helt afgørende for, om vi som kommune når vores mål om at begrænse CO₂-aftrykket«, siger Inge Olsen.

Så mens kommunens borgmester tog til FN's klimatopmøde i Glasgow, tog Inge Olsen på besøg på Sønderskov-Skolen i udkanten af Sønderborg. Her havde eleverne fra 0. til 10. klasse inviteret forældre og søskende til at se resultatet af en uges temaarbejde om FN's verdensmål.

»De større elever havde fx undersøgt, hvor meget vand det kræver at fremstille en T-shirt, og hvor meget ekstra CO₂-udledning det giver, at den skal fragtes langt for at blive solgt i Danmark«, forklarer Inge Olsen.

Andre skoleklasser havde kigget på, hvor meget affald en gennemsnitsfamilie producerer.

»Og så er det jo godt at kunne fremhæve, at vores kommune nu genanvender over halvdelen af husholdningernes affald«, siger hun.

Pariserne beslutter vindmøller og solcelleanlæg

»Miljø og klima« var det tredjemest omtalte emne i årets kommunale valgkamp. Det viser en analyse, som Altinget har udarbejdet i samarbejde med RUC.

Når det nyligt overståede kommunalvalg også var et klimavalg, skyldes det et vedvarende pres fra borgerne, vurderer professor i stats-

»Vi har kunnet handle resolut på en række områder, ikke mindst fordi vores lokale erhvervsliv har stået klar med know-how, set muligheder i at prøve nye ting af i Sønderborg og også investeret, fx når vi renoverer vores bygningsmasse«, siger Inge Olsen, Sønderborg Kommune

→ kundskab Lars Tønder, der forsker i borgerinddragelse på KU.

»Når vi ser katastrofen ske for øjnene af os, vokser ønsket om selv at gøre noget. Vi bliver ikke som borgere inddraget i videnstunge beslutninger om fx kæmpeinvesteringer i ny teknologi, men vi kan bidrage konkret med en ændret adfærd der, hvor vi bor og arbejder. Så det er en reel transformation, der sker nedefra og op«, siger Lars Tønder.

I Danmark er der ingen national strategi for kommunernes indsats, og der følger ikke ekstra penge med fra staten.

»Så hvis man vil arbejde med konkrete, pragmatiske løsninger, og det skal ske ad frivillighedens vej, så bør næste skridt for kommunerne være at nedsætte et klimaborgering«, siger Lars Tønder.

Den kommunale indsats vokser i betydning, især hvis en kommune tør afgive mere kontrol og indflydelse, mener han.

»Paris har fx nedsat et panel, hvor det er borgerne, der kommer med forslag, som primært vedrører turisme og økonomisk udvikling. Det er værd at kigge til Frankrig for inspiration«.

Det koster ikke alverden at drive et borgering. Men det batter virkelig at engagere sine borgere, mener Lars Tønder.

»Den grønne omstilling er et gigantisk samfundseksperiment, som kræver alle mand på dæk. Der bliver brug for, at borgerne tager mere ejerskab over klimadagsordenen, for vi mangler at gøre en hel masse«.

Borgerne presser dagsordenen frem

Også Realdania var på klimatopmøde i Glasgow i selskab med borgmesteren fra Sønderborg.

Siden 2019 har den filantropiske forening gennem milliontilskud og et fagligt partnerskab med den grønne tænketank CONCITO ved hjælp af kampagner og vidensopbygning støttet kommunernes indsats for at opfylde Paris-aftalens mål om at blive klimaneutrale i 2050.

Projektet, der kaldes DK2020, har i dag opbakning hos 95 ud af 98 kommuner. Så høje lokale ambitioner møder man ikke noget andet sted i verden, siger Realdanias administrerende direktør, Jesper Nygård.

»Når der hos kommunerne er en stærk bevidsthed om, at vi står på tærsklen til det sidste årti, hvor vi kan nå at handle, så skyldes det ikke mindst, at borgerne er med til at presse en grøn dagsorden frem. Det så vi også ved kommunalvalget«, siger Jesper Nygård.

I Glasgow mødte han repræsentanter fra byer i hele verden, der mærker et tilsvarende pres nedefra.

»De ville høste af vores erfaringer med fx bæredygtig transport, klimatilpasning, energiforbedringer og affaldshåndtering«, forklarer Realdanias direktør.

Klimapartnerskaber, som involverer både borgere og lokale virksomheder, er helt afgørende for kommunernes succes. Samtidig blev det i Glasgow tydeligt, at man ikke altid kan skelne mellem den lokale indsats i byerne og den nationale.

»Selv om NGO'er og borgere hverken kan foretage de helt tunge investeringer eller pålægge nogen at betale en CO₂-afgift, har de en kæmpe vigtig rolle at spille«, siger Jesper Nygård.

Center for Verdensmål

Kigger man på det samlede kommunale landskab, er det en postgang for tidligt at vurdere, hvilken effekt de ambitiøse kommunale klimaplaner får. Det vurderer seniorkonsulent Tue Damsø fra CONCITO.

»Først til sommer, hvor der er gået et år, siden de første DK2020 planer blev vedtaget, kan vi begynde at måle på effekten«, siger Tue Damsø.

Kommunerne går ambitiøst til opgaven, men det kan være en udfordring, at det hele bygger på frivillighed, mener han.

»Staten kunne vælge på en række områder at fjerne barrierer eller give kommunerne nye værktøjer. Nu kan vi kun håbe på, at det, vi bygger frivilligt, også kan stå i fremtiden«, siger CONCITOs seniorkonsulent. ▀

3% på lønkontoen. Hvordan kan det lade sig gøre?

Læs mere om
dine fordele som
medlem af DM
i en bank, du ejer:

lsb.dk/dm

Man skal vist eje sin egen bank for at få de fordele. Og det er ikke helt forkert. Når Lån & Spar giver 3%* i rente på lønkontoen, er det ikke, fordi vi er bedre venner med Nationalbanken end andre banker. Det er fordi, vores ejerkreds mener, at vi skal tilbyde medlemmer af DM særligt favorable vilkår. Selv i en tid, hvor renten ellers er negativ.

Lån & Spar er ejet af bl.a. DM. Er du medlem, ejer du os. Derfor får du højere rente, bedre vilkår og en bestyrelse, der til hverdag varetager dine interesser som lønmodtager.

Giver det mening? Ring 3378 1952
– eller gå på lsb.dk/dm og book et møde

3% i rente på op til 50.000 kr. kræver medlemskab af DM og afsluttet uddannelse. Indestående over 50.000 kr. forrentes med 0%. Du skal betale negative renter, hvis dit samlede indlån overstiger 100.000 kr. Du skal samle hele din privatøkonomi hos Lån & Spar (LSBprivat er en del af en samlet pakke af produkter og services, som din økonomi kredittvurderes ud fra) Rentesatserne er variable og gælder pr. 9. maj 2019. Du behøver ikke flytte dine realkreditlån. Men evt. ændringer og nye realkreditlån skal gå gennem Lån & Spar og Totalkredit – se alle vilkår på lsb.dk/medlemsvilkaar.

Lån & Spar

20-21

Grøn omstilling

I Wennebergs værksted:

**Hun har gjort grøn
hverdagsaktivisme
til sin levevej**

At: Pernille Siegmundfeldt / psi@dm.dk · Foto: Claus Bech

Når Signe Wenneberg max'er teksten ud på Instagram, så følger 67.000 læsere med. Sammen med bøger og foredrag har det placeret retorikeren som en central stemme i kampen for den grønne omstilling. Men hvordan blev hverdagsaktivisme til en levevej, og kan andre gøre hende kunsten efter? Det har DM Akademikerbladets Pernille Siegumfeldt fisket efter svar på i en mailveksling.

Men jeg er nødt til at bruge min samfundsbetalte uddannelse og den stemme, jeg har fået, til hverdagsaktivistisk at forsøge at overtale nogen til at tænke over, »hvad vi selv kan gøre«, forklarer Signe Wenneberg.

<Hej Signe>

Du bruger især sociale medier, men også blog, bøger og foredrag til at udbrede din viden om og holdninger til insektvenlige haver, bevaringsværdig kulturarv, og hvordan du skaber cirkulær økonomi ved at holde høns. Har du udviklet dig gradvist til at blive en grøn hverdagsaktivist, eller så du bare lyset en dag?

<Hej Pernille>

Jeg er uddannet retoriker med kulturjournalistik som sidefag, altså formidling med formidling. Jeg glemmer aldrig, at en af mine professorer, Hans Hertel, sagde til mig: »Det nytter ikke noget, at du er god til at formidle, hvis du ikke har noget at formidle!« Alt det grønne og det med klimaet og bygningskulturarven blev mine stofområder, uden at det var en egentlig plan.

Første gang jeg skrev om det i avisen, var jeg kun 20 år gammel. Det eneste, jeg for alvor vidste noget om, var havebrug, høns, kompost, gamle bygninger og landliv. Jeg havde som barn og ung nørdet rimeligt meget igennem i haven hjemme på landet og også været meget optaget af at istandsætte hus efter gamle metoder og sådan noget. Så det gav sig selv.

Brundtlandrapporten kom, da jeg gik i 3.g på Haslev Gymnasium i 1987. Den opfordrede os alle til at blive miljøaktivister og tænke på næste generation i alt, hvad vi gør, og alt, vi forbruger. Det var en tid, hvor vi blev bevidste om klimaforandringer og talte om miljøkatastrofer og syreregn. Selv mærkede jeg fortørrelsen over, at der kom Roundup-forgiftning i vores brønd på gårdspladsen fra de omkringliggende juletræsplantager.

Samtidig passede jeg dyr derhjemme, og især var høns noget helt særligt for mig. Første gang jeg diskuterede dyrevelfærd, var i tv med den tidligere statsminister Poul Schlüter. Jeg var lige i starten af 20'erne, og du kan sige, at jeg overhovedet ikke har fornyet mig siden :-)

<Hej Signe>

Så »sagen« har været klar fra starten af, men hvilke overvejelser har du gjort dig undervejs om din forretningsmodel? Her tænker jeg på, at du selv er et omvandrende brand, at du indgår i kommercielle partnerskaber, og at du bruger både hund, hus og familie til at fortælle nogle større historier.

<Hej Pernille>

Af en eller anden grund bliver jeg lidt provokeret af dit spørgsmål :-). Jeg tror, det handler om misforståelsen omkring, at jeg skulle misbruge min familie – det gør jeg ikke – og misforståelsen omkring økonomien. Altså at det kun er formidlere på nye medier, der lever af annoncer, og at vi, der er på de nye medier, alle sammen tager vores familier og venner som gidsler. Alle journalister – undtagen jer, der er på et fagblad, eller dem, der er på DR – får deres løn primært fra annoncer. Sådan er det. Og sådan er det også for mig – ud over at jeg også tjener på foredrag og på at være ordstyrer.

Jeg opfatter bestemt ikke mig selv som »et omvandrende brand« – på ingen måde. Jeg er en foredragsholder, en journalist og en formidler, der er meget bevidst om, at »the bigger your platform, the bigger your responsibility«, som Greta Thunberg har sagt det. Da aviserne holdt op med at betale for freelancejournalistik – hvilket er tragisk og forkert – og jeg stoppede med min sidste faste kontrakt, måtte jeg tænke på en ny forretningsmodel, som du kalder det. Der besluttede jeg at skrive hver dag på Instagram, som er det medie, hvor jeg har bedst muligheder for at nå ud uden at ende i evig palaver med Facebooks trolde. Når jeg max'er teksten ud og skriver alle de 1.200 punkter, det er muligt, så bliver det mest læst. Og i stedet for crowdfunding, mikrobetalinger, betalingsmure og mediestøtte går jeg ind for at give det hele væk gratis til læseren og så få pengene fra annoncer valgt ud fra nogle skrappe kriterier. Jeg skriver udelukkende annonceopslag, jeg også kunne have skrevet uden betalte partnerskaber, og de handler kun om bæredygtighed og aldrig om ubæredygtigt forbrug. Jeg siger nej til annoncører 8 ud af 10 gange.

Jeg tog en principbeslutning om ikke at vise mine børn frem, da jeg kom på sociale medier for mange år siden. Til gengæld er den 14 år gamle hund Emil med overalt. Intet virker dog bedre end formidling, hvor jeg er personligt involveret. Burhønsenes Befrielsesfront og mine bæredygtige byggeprojekter har trukket mest opmærksomhed. Flere følger med, når der er noget personligt på spil.

Wennebergs Blå Bog

- 53 år, uddannet i retorik og kulturjournalistik fra Københavns Universitet.
- Mangeårig selvstændig formidler og rådgiver med bestyrelsesposter. Har sidet i Etisk Råd.
- Arbejdede en årrække som kulturjournalist. Har bl.a. i en programserie på TV 2 bygget verdens første FSC-certificerede træhus.
- Forfatter til 18 bøger.
- Producerer øko-certificeret gin med sine to sønner under navnet »Wenneberg og sønner«.
- på **@signewenneberg** – udgiver hun dagligt mikrokolumner om klimakrise, bæredygtighed og hverdagsaktivisme.
- Læs mere på bloggen **signewenneberg.dk**.

»Det er ikke mere end fem år siden, jeg modtog en dødstrussel og en masse vrede efter at have været i Deadline op til Black Friday, hvor jeg stilfærdigt foreslog, at man kunne vælge ikke at forbruge noget, altså tage en køb ingenting-dag«.

<Hej Signe>

Dit personlige engagement kommer fx til udtryk, når du raser over, hvordan vi vandalerer gammel bygningskulturarv eller gør vores haver ubeboelige for insekter og fugle. Tænk du meget over at holde en balance mellem det vrede på den ene side og på den anden side det håbefulde og smukke? Hvor formbevidst er »den gamle retoriker«?

<Hej Pernille>

Haha! Meget formbevidst! Jeg gør mig faktisk virkelig meget umage med ikke at »rase«. Der kommer ikke noget godt ud af at udskamme nogen eller tale om alt det, som flertallet af forbrugerne gør forkert, eksempelvis ved at købe en masse bras til Black Friday eller tage på sviptur med fly mange gange om året. Jeg tror, at jeg når ud til flest via det gode positive eksempel. Se, sådan kan der bygges bæredygtigt. Se, sådan kan en dejlig ferie i et nærområde tage sig ud. Se, hvor skønt og livligt der ser ud i en rodet have med biodiversitet ...

Hele missionen med min Instagram-profil er at prøve at formidle den historie, at et bæredygtigt liv kan være æstetisk smukt og »likeable« – altså ikke et kæmpe offer for den enkelte. Og det er en helt old-school retorisk analyse: Hvis jeg skal ud og ramme min målgruppe og få dem til at være »mediators of change«, som det hedder på retorikprog, så skal jeg ikke skælde mit publikum ud. Hvis jeg en sjælden gang fortæller om noget, jeg er ked af – som da jeg for nylig skrev om, at jeg er ret knust over, at vinduerne i mit gamle gymnasium bliver udskiftet grundløst og ødelæggende for bygningskulturarven og med et unødvendigt carbonfootprint til følge – så er der nogle, der skriver, at det ikke ligner mig. De vil gerne have den positive kommunikation – også om klimakrisen. Men det bliver tiltagende svært.

<Hej Signe>

Jeg ser straks alle dilemmaerne i, at du som journalist er nødt til at »sælge« den positive tilgang, samtidig med at klimakrisen gradvist forværres. Kan der komme et tidspunkt, hvor det bliver for svært at holde fast i din mission og din tilgang til stoffet?

<Hej Pernille>

Du kan tro, at det kan være svært at bevare optimismen og forsøge med den positive tilgang, så det bæredygtige liv bliver noget, som andre kan have lyst til at kaste sig over. Men jeg er nødt til at bruge min stemme og min kanal til formålet. Jeg mener virkelig, at vi alle har et ansvar for at gøre den størst mulige forskel i verden, især i denne tid. Vi kan alle gøre noget, lige meget hvilken jobfunktion vi har.

Jeg deler nogle gange noget meget smalt, men vigtigt om klimakrise eller biodiversitet. Eller jeg deler noget, som mange hader – fx om vinduerne på mit gamle gymnasium, der blev skiftet ud uden grund. Med den føljeton mistede jeg hundredvis af følgere, men for mig var det en vigtig historie.

Det ville naturligvis være nemmere for mig personligt at genåbne min gamle havebutik og bare sælge kompostspande, økoblomsterfrø og botanisk gin og gå hjem og holde fri, for jeg har aldrig fri. Men jeg er nødt til at bruge min samfundsbetalte uddannelse og den stemme, jeg har fået, til hverdagsaktivistisk at forsøge at overtale nogen til at tænke over, »hvad vi selv kan gøre«.

Jeg har helt ærligt ofte lyst til at lukke min Instagram ned – dels er det en stor opgave for et introvert menneske at have så tæt forbindelse til læserne, dels tænker jeg nogle gange, at vi simpelthen ikke når at holde os under 1,5 grader.

Men så husker jeg, at der er kommet meget mere lydhørhed. Det er der virkelig. Det var meget mere frustrerende at formidle klimastoffet for 10 år siden. Dengang blev jeg rask væk afskrevet som »klidmøster« og »speltmor«. I dag er det faktisk muligt at trænge bredt igennem med historier om nødvendigheden af at dyrke haven mere vildt, af at bygge bæredygtigt, af at forbruge mindre. Men det er ikke mere end fem år siden, jeg modtog en dødstrussel og en masse vrede efter at have været i Deadline op til Black Friday, hvor jeg stiltfærdigt foreslog, at man kunne vælge ikke at forbruge noget, altså tage en køb ingenting-dag. Det var meget provokerende for bare fem år siden – det tror jeg ikke, at det er i år.

<Hej Signe>

Det lyder til, at det er vigtigt at overveje, om man kan holde til at have noget så personligt på spil i fuld offentlighed, hvis man vil arbejde som dig. Så hvad er det vigtigste råd, du kan give til andre, der måske går med en drøm om at gøre hverdagsaktivisme til en levevej?

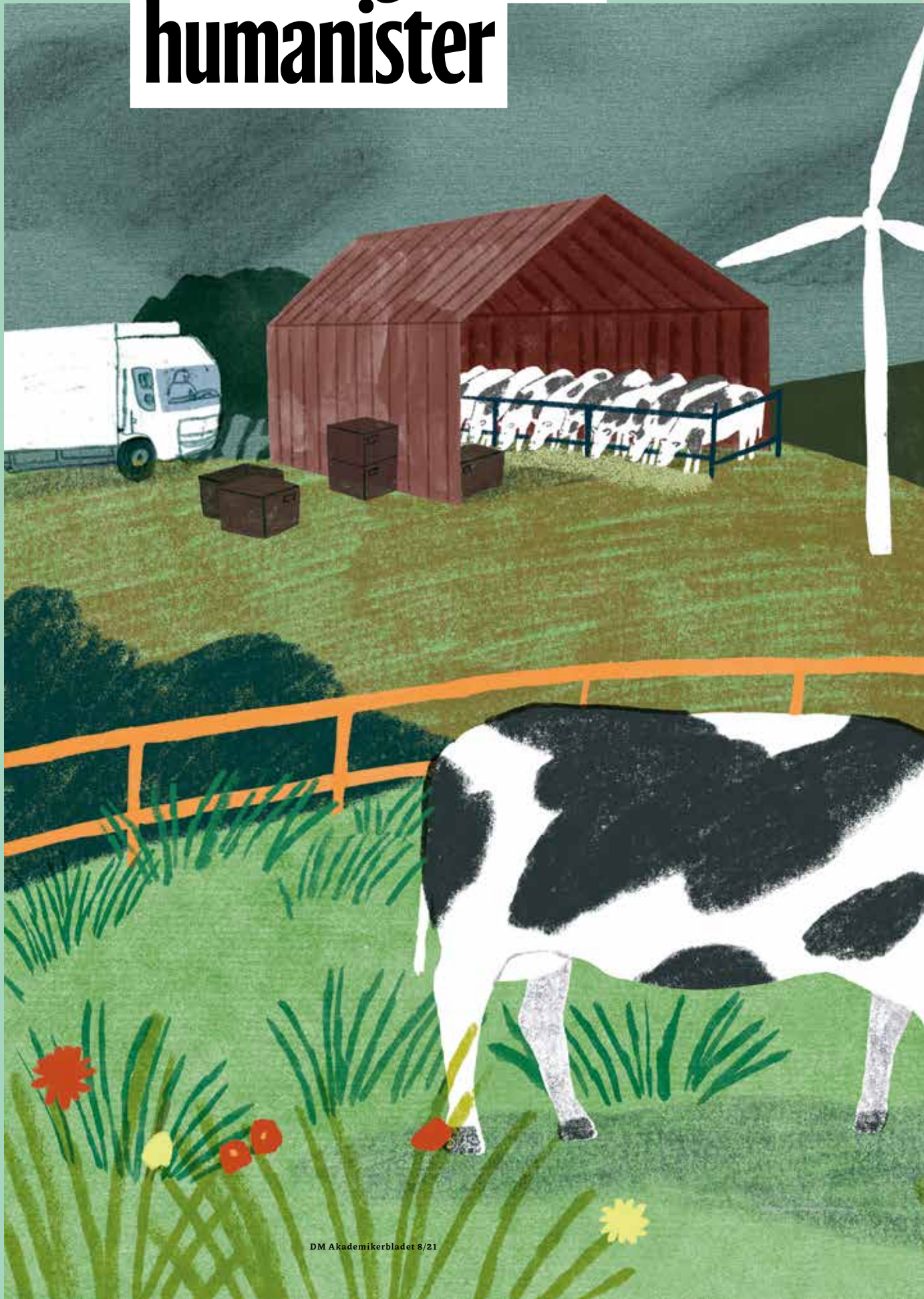
<Hej Pernille>

Det er et meget nemt svar: Gør det ikke. Drøm ikke om det. Du kan ikke gøre dette til en levevej. Det overrasker mig meget, at der er nogen, der kan tænke på at gøre det til en levevej. Det er bestemt ikke noget, man kan planlægge.

Det er båret af engagement. Fx at du tager til den anden ende af landet og holder foredrag for nogle modvillige mennesker, der synes, du er en kæmpe nar, i halmballehaller og andre mærkelige steder. Og så skriver du endnu en bog, som ikke ret mange gider læse, og du skriver endnu mere om bæredygtighed, mens folk hader dig og kalder dig »speltmor«. Men pludselig en dag er der nogen, der gider lytte.

Så engagement, idealisme og virkelig, virkelig meget rugbrødsarbejde i 60-70 timer om ugen er, hvad det kræver at gøre hverdagsaktivismen til en levevej. Men det behøver det jo heller ikke at være. Alle – også folk, der har et fast og velbetalt akademikerjob – kan finde stor glæde i at byde ind. Så lad dette være en opfordring. Livet bliver meget bedre for de næste generationer, hvis flere hjælper med den store opgave det er at forsøge at påvirke andre mennesker til at ændre de overforbrugsvaner, der er skyld i klimakrisen. Og vide, at vi hver især kan medvirke til »at skabe de forandringer, vi ønsker at se i verden«. Så på forhånd tak for hjælpen! ■

Glemte grønne humanister

Af: Laura Skelgaard Paulsen /isp@dm.dk · Illustration: Charlotte Ager

Blot én procent af de offentlige midler til klima- og energiforskning går til humanistiske projekter. Men vi kan ikke opfinde os ud af klimakrisen, og derfor har vi brug for viden om mennesker, hvis vi skal nå i mål med den grønne omstilling, mener miljøhumanisterne. For hvis ikke vi forstår vores fortid, så finder vi aldrig nutidige løsninger til en bæredygtig fremtid.

På mælkekartonerne i køledisken står køerne på marken og græsser. Tegningerne giver indtrykket af et bæredygtigt, idyllisk kvægbrug. Græsset, der efter et par gange frem og tilbage i koens fire maver ryger tilbage på marken og igen bliver en del af naturens kredsløb. Nyt græs kan vokse. Mælk kan malkes. Dyr kan slagtes. Koen giver og tager af den natur, den er født ind til.

Men billedet er ofte en fortegnelse, der skjuler en helt anden virkelighed. I dag lever de færreste malkekøer i Danmark udelukkende af markens græs. Igennem årtier er de blevet avlet til at yde en enorm mængde mælk, og for at holde den omsætning i gang fodrer mange landmænd med importeret sojaprotein og majs. Malkekoen er blevet taget ud af sit habitat og genetisk omprogrammeret for at producere mere mælk og mere kød til folket. Den er ikke længere bæredygtig i sig selv.

Den forståelse er helt afgørende for, at vi som samfund kan reagere på klimakrisen, mener Frida Hastrup, der er lektor i etnologi ved Saxo-Institutet på Københavns Universitet og leder af forskningscentret Centre for Sustainable Futures. Hun forsker i videnskaben og kulturhistorien bag moderne kvægbrug, og hvilke konsekvenser dette har for miljøet og klimaet.

»Jeg forsker humanistisk i klimaproblemer for at skabe en grønnere fremtid og en bevidsthed om, at den bæredygtighedskrise, vi står over for lige nu,

→ ikke er dumpet ned fra himlen af sig selv eller i går», siger Frida Hastrup.

Forskere som hende er sjældne. I 2019 gik blot én procent af de offentlige forskningsmidler til klima- og energiforskning til humaniora, viser en opgørelse fra Danmarks Statistik. Over halvdelen af midlerne gik til den tekniske videnskab. Der findes ingen entydig definition på klima- og energiforskning, og da tallene er selvrapporterede fra universiteterne, kan der være en usikkerhed i opgørelsen. Men flere forskere genkender tendensen.

Problemet med den fordeling af pengene er, at klimaproblemerne kræver en kombination af alle fagligheder. De kan ikke løses teknologisk alene, mener Frida Hastrup.

Det kræver adfærdsændringer. Samfundsændringer. Kulturændringer. Så hvis lagkagediagrammet viser en konkurrence mellem forskellige fags lige så forskellige bud på grønne løsninger, er det håbløst. Lige så meget på grund af selve opdelingen i bidder som på grund af den åbenlyse skævhed mellem fagområder.

»Jeg er før blevet mødt med, at den humanistiske vinkel på klimaforskning måske nok er spændende, men ikke nødvendig, og det synes jeg er et problem. Vi arbejder ikke i en adskilt niche, og det er ikke kun hos os, at menneskets rolle i klimakrisen er central at forstå. Vi begrebsliggør den præmis om, at mennesker og natur er totalt filtret ind i hinanden. Vores arbejde er at spørge, hvordan de her sammenhænge konkret ser ud og er blevet til, og hvordan de kan komme til at se ud i en bæredygtig fremtid«, siger hun.

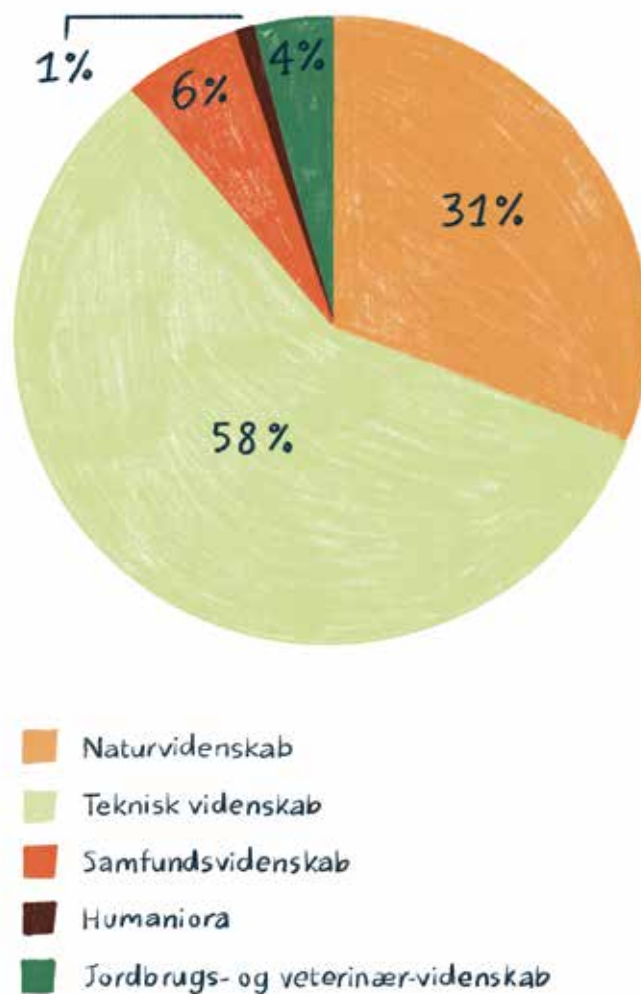
Faren ved at glemme humanisterne

Stefan Gaarsmand Jacobsen er en af de forskere, der er bange for, at klimadebatten er skæv, hvis den humanistiske forskning bliver glemt. Han er historiker og lektor på Roskilde Universitet og har sammen med en gruppe kolleger stiftet Klima- og Omstillingsrådet, der er et ikkestatsfinansieret råd af forskere med forskellige faglige baggrunde. På tværs af videnskaber udarbejder rådet notater og anbefalinger om den grønne omstilling.

»Vi kunne se en diskrepans mellem måden at tale klimapolitik på og selve klimaforskningen. Med den politik, vi fører i dag, kan vi simpelthen ikke nå de klimamål, vi har sat os for at nå globalt«, siger Stefan Gaarsmand Jacobsen.

Rådet er drevet helt uden finansiering, for det kan de ikke vente på. Der skal ske noget nu, fortæller Stefan Gaarsmand Jacobsen. Og vejen frem er tværvidenskabelig.

»Der opstår en masse huller og risici i klimaforsk-

Om tallene: Omkostninger til klima- og energiforskning fordelt på fagligheder. Opgørelsen er baseret på Danmarks Statistiks offentlige forskningsstatistik i 2019, der er udført som en spørgeskemaundersøgelse udsendt til universiteternes institutter og centre.

ningen, som du ikke når til, hvis ikke du tænker tværvidenskabeligt. Det er klart, at vi skal holde øje med de teknologiske løsninger hen ad vejen, men de skal også implementeres for rigtig at lykkes. Og det er det helt store problem«, siger han.

Selv det uafhængige Klimaråd, der rådgiver regeringen i klimapolitik, har advaret mod hockeystavsmodellen. En model, der går ud på først at udvikle de teknologiske løsninger og så derefter omstille samfundet til et bæredygtigt forbrug. Det er ganske enkelt for risikabelt, hvis vi skal nå regeringens og FN's klimamål om CO₂-reduktion og en temperaturstigning på højst 1,5 grader, vurderer Klimarådet.

Udfordringer med at få klimateknologien til at blive brugt i praksis burde skabe et større incitament til at øge fokus på tværfagligheden og troen på humaniora i klimaforskningen, mener Stefan Gaarsmand Jacobsen.

»Det er jo klart, at man ikke ser miljøhumanistisk innovation, når man ikke har investeret i det. Ligesom man ikke ser vindmøller over det hele i de lande, hvor der ikke er blevet investeret i dem«, siger han.

»Men når der er så store risici ved klimaforandringer, har vi ikke råd til ikke at investere i kulturel omstilling og humanistisk klimaforskning. Men den kobling ser vi ikke, når kun én procent af forskningsmidlerne bliver brugt på det«.

Danskerne er den største klods om benet

På mange måder burde Danmark være vindmøllens land. Den danske fysiker, opfinder og højskolemand Poul la Cour (1846-1908) opfandt landets første elproducerende vindmølle allerede i 1891, og i dag er danske vindmøller kendt som nogle af verdens bedste og mest effektive – af mange set som en af de mest oplagte kilder til bæredygtig energi.

Alligevel er olie, gas og kul stadig større energikilder herhjemme end bæredygtig energi generelt. Kommune efter kommune har måttet opgive at gennemføre opførelsen af vindmølleparker – blandt andet Esbjerg, Haderslev, Vejen og Aabenraa – fordi det har mødt omfattende protester fra borgerne. Og modstanden er organiseret. Landsforeningen Naboer til Kæmpevindmøller, der har over 1.000 følgere på Facebook, arbejder for ændrede regler for vindmøllers placering på grund af naturbevaring, støjgener og livskvalitet.

Stefan Gaarsmand Jacobsen ser vindmøllemodstanden som et eksempel på, hvilke konsekvenser det kan have ikke at have en tværvidenskabelig tilgang til den grønne omstilling. For ja, teknologien er der. Men bliver den brugt?

Samme spørgsmål stiller de i brancheorganisationen Dansk Energi. Ifølge branchechef Kristine Grunnet handler omstillingen til bæredygtig energi ikke om lovgivning, økonomi eller teknologi. Det er den menneskelige, lokale modstand, der er den primære udfordring.

»Vi oplever i stigende grad, at vindmøllerne bliver bremset af lokal modstand. En modstand bestående af bekymrede og bange borgere, der føler, at en vindmølle som nabo vil skæmme livskvaliteten med sygdom og larm. Mange tror også, at vindmøllen vil påvirke naturen omkring den. Og nogle synes bare, at de er grimme. Og det, som de i første omgang gør.

Og nej er der blevet sagt i kor af utilfredse borgere landet over. I perioden 2009 til 2020 blev hvert femte landvindmølleprojekt stemt ned af borgerprotester, viser en opgørelse fra Radio4.

Dansk Energis medlemsvirksomheder har med tiden gjort sig en afgørende erfaring. Hvis vindmøllerne skal op at stå, kræver det dialog, borgerind-

dragelse og uanede kopper kaffer med lokalsamfundet.

»Vi har haft brug for en mere humanistisk tilgang. Vi har fundet ud af, at protesterne ikke har noget at gøre med fakta, økonomi eller teknik. Protesterne bunder i følelser og bekymringer og ikke om at forstå, hvad en vindmølle kan. Så det har rigtig meget at gøre med en forståelse af, hvor og hvad folk kommer fra. Det handler om at blive bedre til at forstå hinanden«, siger Kristine Grunnet.

Snævert værdibegreb i forskningsfond

Dansk Energi har altså fundet ud af, at menneskers syn på den grønne teknologi er lige så vigtig som teknologien selv. Samme indsigt kunne man tilbage i 90'erne finde på Center for Menneske og Natur på Syddansk Universitet, hvor man forskede i krydsfeltet mellem mennesker, samfund og natur, og hvilken betydning det har for klimaet og miljøproblemerne.

Det var dengang, Danmark havde en stolt tradition for tværfaglig forskning på miljøområdet. Sådan er det ikke længere, mener Stefan Gaarsmand Jacobsen. Centeret fik en ende, da Anders Fogh Rasmussen

»Vi har haft brug for en mere humanistisk tilgang. Vi har fundet ud af, at protesterne mod vindmøller ikke har noget at gøre med fakta, økonomi eller teknik«.

Kristine Grunnet, branchechef hos Dansk Energi

blev statsminister i 2001, og midlerne til centeret ophørte. Nu skulle pengene bruges fornuftigt på den forskning, der kunne bruges og sælges af landets virksomheder umiddelbart efter.

Syv år senere lagde Fogh dog en ny linje. Fremtiden skulle være grøn. Men han havde i mellemtiden glemt tværfagligheden, mener Stefan Gaarsmand Jacobsen.

»Efter 2001 er klimaforskning blevet til meget store teknologiske satsninger, hvor der er skåret ret meget af det folkeligt forankrede væk. Og det

3 skarpe til miljøhumanisten

Heather Anne Swanson

er antropolog og leder af Center for Miljøhumaniora på Aarhus Universitet. Selv arbejder hun sammen med en biolog og en kunster om et tværvideenskabeligt forskningsprojekt om Englands menneskeskabte kanaler og deres betydning for naturen og samfundet. En umiddelbart »lidt skør blanding«, men tværfagligheden er nøglen til den grønne omstilling, siger hun.

Center for Miljøhumaniora huser 21 humanistiske forskere, alt fra historikere til dramaturger. Hvis du skulle forklare miljøhumaniora eller humanistisk klimaforskning for en person, du mødte på gaden, hvad ville du så sige?

»At det ikke er én ting. Antropologi, litteratur, medievidenskab og historie er alle sammen forskellige fra hinanden. Men fælles for os alle er, at vi forsker i, hvordan vores historie, institutionelle og sociale forhold, ideer og tænkning påvirker forskellige miljøer«.

Hvad kan miljøhumaniora helt konkret hjælpe den grønne omstilling?

»Der er faktisk meget få miljøproblemer, man kun kan løse teknisk. Den største udfordring i den grønne omstilling er menneskelige forhold. Det er ikke miljøet, der skaber miljøproblemer, det er os mennesker. I den grønne omstilling er det vigtigt at forstå, at vi ikke kan skabe en helt ny fremtid. Vi skal altid tage højde for historien og nutidens sociale samfund. Hvis vi ikke forstår vores sociale, kulturelle, politiske og historiske kontekst, så kan vi ikke skabe langsigtede løsninger. Vi har brug for miljøhumaniora, fordi vi ikke bare kan viske tavlen ren«.

Der er forskere på jeres center som kommer fra fag, man normalt forbinder med klimaspørgsmålet som for eksempel dramaturgi. Er der ikke nogle humanistiske fag, der simpelthen ligger for langt væk fra det?

»Dramaturgifaget er en god måde at afprøve en ny fremtid på. Til at forestille sig, hvordan det mon er eller bliver at leve i fremtiden. Så selvom dramaturgi umiddelbart ser ud til at ligge langt væk fra klimaspørgsmålet, så er alle humanistiske fag relevante. Alle fagligheder har forskellige analytiske redskaber og metoder, som kan hjælpe os til bedre at forstå vores fortid, nutid og fremtid. Og det er vigtigt. Hvis vi glemmer vores fortid, kommer vi til at begå samme fejl i fremtiden«.

→ er vendt tilbage som et problem nu«, siger han med henvisning til de hårdtprøvede vindmølleprojekter.

Skævheden i forskningsmidlerne ses tydeligt hos Innovationsfonden, mener han, en af landets vigtigste offentlige forskningsfonde. I 2020 uddelte fonden 1,65 mia. kr. til grøn forskning, et rekordhøjt beløb. Men ikke mange af pengene gik til humanistisk forskning. I Innovationsfondens seneste uvildige evaluering fra 2019 blev fonden anbefalet, at den burde uddele flere midler til social videnskab og humaniora, på engelsk forkortet SSH, og at fonden burde ansætte embedsmænd med erfaring med de to fagligheder.

»En stor del af fondens interessenter og brugere oplever, at det er svært at få støttemidler til SSH-forskningsprojekter. Det kan man også se i de kvantitative data, som viser lav deltagelse fra disse felter. Det er vigtigt at inkludere SSH for at støtte tværfaglige forskningsprojekter«, står der i fondens evaluering fra 2019.

Uddannelses- og forskningsminister Jesper Petersen kan ikke længere se problemet, skriver han i en mail til DM Akademikerbladet.

»Det er mit indtryk, at Innovationsfonden er opmærksom på at have et bredt sigte og vægte en tværvideenskabelig tilgang der, hvor det er relevant. Fra politisk side har vi med aftalen om fordeling af forskningsreserven for næste år også lagt vægt på, at Innovationsfonden kan støtte tværfaglige projekter om vores adfærd i forhold til klima og grøn omstilling«, skriver ministeren, der anerkender vigtigheden af tværfaglig forskning, men står helt inde for fordelingen af midlerne.

»Det er ikke mærkeligt eller overraskende for mig, at teknisk og naturvidenskabelig videnskab fylder klart mest inden for klima- og energiforskning. Sådan vil det blive ved med at være. Men vi skal klart også bruge samfundsvidenskabelige og humanistiske indsigter i den grønne omstilling og tænke klimaforskning bredt«, skriver han i en mail og tilføjer, at Folketinget igen i år har prioriteret forskning i bæredygtig adfærd.

Innovationsfonden opstillede i 2021 fire grønne forskningsmissioner, der kan søges midler til: fangst og lagring af CO₂, grønne brændstoffer, klimavenlig fødevarerproduktion og genanvendelse af plastikaffald. For Stefan Gaarsmand Jacobsen er det et tegn på, at fonden stadig er på det forkerte spor. I hans øjne burde den slet ikke opstille prædefinerede missioner.

»Ud fra det, vi ved om, hvad videnskab kan, er det risikabelt ikke at have plads til en mere fri tilgang til forskningen. Missionerne knytter sig for tæt til

teknologiske fremskridt, og det er ikke nok for den grønne omstilling«, siger han.

Tværfaglig forankring på universiteterne

Lektor i etnologi Frida Hastrup, der forsker i malkekoens historie og bæredygtighed, er på ingen måde overrasket over Innovationsfondens teknologiske slagside.

»Nogle af fondene har helt klart et ret snævert begreb om værdiskabelse. Innovationsfonden går meget efter de teknologiske løsninger og opfindelser, der kan kommerialiseres. Det harmonerer ofte ikke godt med vores humanistiske måde at gå til klimaforskningen på. I vores optik er vi nødt til at ændre samfund, vaner og kulturer. Som videnskabeligt kollektiv må vi ikke give indtryk af, at vi kan bruge innovation til at fikse alle problemer«, siger hun.

Frida Hastrup er heller ikke overrasket over, at blot én procent af de offentlige midler til miljø- og klimaforskning går til humaniora. Og alligevel vil hun ikke blot på barrikaderne for flere forskningsmidler til humaniora i sig selv. Vejen frem på dette område bør nemlig være tværvideenskabeligt tænkt.

»Det er et problem at fordele forskningsmidler ud på fagligheder, som om dette var en konkurrence mellem dem. Det cementerer nogle forestillinger om forskelle, jeg ikke er vild med«, siger hun.

Selv Frida Hastrups forskningsprojekt om den knap så bæredygtige danske malkeko kan ikke poppes ned i én fagligheds kasse. Projektet er tværfagligt og trækker på mange fagligheders kompetencer. Og det er den tværfaglighed, vi bør finde plads og midler til, og som heldigvis allerede er under udvikling på de danske universiteter, mener hun.

Syddansk Universitet, Aarhus Universitet, Københavns Universitet og Aalborg Universitet har alle oprettet tværvideenskabelige netværk eller forskningscentre, der beskæftiger sig med klimaforskning og bæredygtighed.

»På Københavns Universitet har vi oprettet Green Solutions Center, som er et tværfagligt netværk af forskere fra hele universitetet, hvor alle fakulteter er med. Og der bliver lyttet til alle – også til humanisterne«, siger Frida Hastrup.

Det er en løfterig udvikling på en dyster baggrund. Situationen er mere alvorlig i dag, og det er gået op for flere, hvor slemt det står til med klimaforandringerne. Det er, som om flere er blevet klar over, at vi ikke har tid til at bekæmpe hinandens fagligheder, siger Frida Hastrup. Det giver hende håb for fremtiden.

»Det er faktisk sådan, at forskere fra alle discipliner ser samme bekymringer hvad angår klimakrisen. Vi har bare forskellige tilgange«. ▀

Med kunsten på arbejde

Siden 1956 har nonprofitorganisationen Kunst På Arbejde sat kunstmalerier op på danske arbejdspladser. Virksomheder opretter et abonnement på kunstudstillinger, der kan udskiftes seks gange om året. Akademikerbladet har fulgt udstillingskonsulent Christian Dinesen på en dag, hvor kunsten på administrationsgangen på Antropologisk Institut på Københavns Universitet trængte til at blive skiftet.

Kunst På Arbejde har en af landets største private kunstsamlinger. På lageret har alle malerier et nummer på bagsiden, så Christian Dinesen kan holde styr på udstillingerne. Bogføring sker på håndskrevne kartotekskort. »Jeg registrerer også på nettet, men vender altid tilbage til de her kort, selvom det er lidt gammeldags«, siger han.

Før han kan pakke bilen med dagens udstilling, skal han lige finde den. »Det skal ikke være for oplagt, hvor den er parkeret. Der kan jo stå for 500.000 i bilen midt

om natten i Indre By. Den, der lever stille, lever bedst, er det ikke det, man siger?«

Da bilen er fundet, og Christian Dinesen er tilbage på lageret, tjekker han instituttets kartotekskort. Tommelfingerreglen er, at der skal gå ti år, før en arbejdsplads må få samme udstilling. I dag er turen kommet til udstilling nr. 168. En samling abstrakte malerier i ekspressionistisk stil af den danske kunstmaler Jens Birkemose.

Det kræver god kondition at skifte udstillingerne.

Christian Dinesen slæber malerier mange gange op og ned fra 2. sal, hvor Antropologisk Institut hører hjemme. Først skal den siddende udstilling afmonteres. Så skal den med ned i bilen. Det er allerede tre gange frem og tilbage. Så skal den nye udstilling fragtes op og monteres på væggene. Endnu tre gange op og ned.

Christian Dinesen arbejder hurtigt, men roligt. I sine

syv år i jobbet har han kun lavet én flænge i et maleri. Efterhånden kender han sine medlemmer godt. Han er på fornavn med utallige rengøringsassistenter og kantinedarbejdere, pedeller og plantevandere. »Det er et usynligt system, vi indgår i«, siger han, »man lægger ikke mærke til os. Men planterne er ikke grønne, hvis ikke de bliver vandet, og kunsten er ikke spændende, hvis ikke den bliver skiftet.«

Han ved, hvilke malerier der fungerer godt, allerede før han træder ind ad døren. På Antropologisk Institut træder administrationschef Christina Holbøll ud på gangen, mens Christian Dinesen beslutter maleriernes placering.

»Vi har glædet os til at få skiftet ud«, siger hun, »den tidligere udstilling var ret heftig«. De skiftende udstillinger indgyder til samtale på gangene, fortæller hun. Det er noget, medarbejderne lægger mærke til. »Det er

faktisk også noget, jeg gør derhjemme. Bytter rundt på billederne, så sker der noget nyt«.

Da Christian Dinesen monterer et af udstillingens mere mørke malerier, ser Christina Holbøll nysgerrigt med. »Det er lidt dystert«, siger hun, mens en kollega vandrer forbi på gangen. »Det er også en dystert tid, vi lever i«, bemærker han muntert.

Christian Dinesen foretrækker selv den nutidige kunst.

Ældre værker refererer tilbage i tiden og har sværere ved at starte samtaler om verden i dag, mener han. Hans tro på, at kunsten samler mennesker, er stærk. »Når du kommer med noget, folk bliver glade for, bliver jeg igen gjort opmærksom på betydningen af kunsten«. Kunst På Arbejde blev grundlagt af bl.a. Louisianas grundlægger, Knud W. Jensen, der er kendt for at gøre moderne kunst tilgængelig for den gængse dansker.

39-årige Christian Dinesen er uddannet fra Det Fynske Kunstakademi og er selv billedkunstner. Arbejdet

som udstillingskonsulent giver ham energi og inspiration. Og han elsker fleksibiliteten. Der er tid til en svømmetur i dagtimerne og hans egen kunst, naturligvis. »Jeg har lavet kunst altid. Det er ikke en valgmulighed for mig, om jeg skulle lave noget andet. Jeg ville dø uden at lave det«, siger han.

Efter en times tid er Christian Dinesen færdig på Antropologisk Institut. Så går turen videre til Psykiatrisk Center på Amager og senere Institut for Idræt og Ernæring, før han parkerer bilen for natten et sted i Københavns gader.

Få meget mere ud af dit medlemskab i DM

I DM har vi samlet flere grønne medlemsfordele til gavn for både dig og klimaet

Her får du bl.a. adgang til:

- Grøn telefoni
- Grønt billån og delebilsordning
- Økologiske måltidskasser
- Bæredygtige hverdagsprodukter

Spar penge på alt det, du bruger i din hverdag

DM-valget er afgjort:

Denne liste kom ikke ind

Formanden for freelancerne og de selvstændige i DM frygter, at den nye hovedbestyrelse er sammensat skævt og derfor får blinde vinkler i det politiske arbejde.

AI: Pernille Siegunfeldt / psi@dm.dk • Illustration: Sidsel Sørensen

☀ Når DM's nye 15 mand store hovedbestyrelse (HB) træder sammen 1. januar, bliver det uden listen Den fleksible arbejdsstyrke, hvis kandidater primært er selvstændige og freelancere. Det er mere end ærgerligt, at DM Selvstændig som den eneste sektor dermed kommer til at stå »uden for døren« til HB-lokalet i den kommende periode. Det mener formand Helle Idland, der stillede op for listen og ikke blev valgt ind.

»Jeg ved, at flere andre HB-medlemmer også er opmærksomme på vilkårene for selvstændige og freelancere – og andre såkaldt atypisk beskæftigede. Alligevel kan jeg frygte, at der i visse diskussioner vil mangle viden i rummet. DM risikerer at stå med en blind vinkel i det politiske arbejde«, siger Helle Idland.

Medlemsskaren er desuden så sammensat i DM, at en dagsorden knyttet til denne gruppe af medlemmer risikerer at drukne i andre sager, vurderer hun.

»Det er ikke mindst problematisk i betragtning af, at skaren af freelancere og kombinatører forventes at vokse i de kommende år«, siger Helle Idland.

Svært at mobilisere spredt skare

Ved tidligere hovedbestyrelsesvalg har DM'erne været bundet til at stemme på kandidater fra den sektor, de selv tilhørte. Nye regler gav imidlertid valget frit denne gang, og derfor var der ikke på forhånd sikret pladser til de respektive sektorer i DM's centrale politiske organ. Samtidig er antallet af medlemmer i bestyrelsen sænket fra 23 til 15. Og i det valgssystem er freelancerne og de selvstændige kommet til kort som en lille sektor, mener Helle Idland.

»Vi er en spredt skare af kombinatører og små selvstændige, og selv om det lykkedes os at mobilisere til en relativt høj stemmeprocent, er tallene stadig for små i forhold til de andre væsentligt større sektorer«, forklarer hun

Sådan ser DM's hovedbestyrelse ud per 1. januar 2022:

Der er seks nye medlemmer af hovedbestyrelsen fra næste år, mens ni medlemmer er gengangere. Derudover er Camilla Gregersen uden modkandidat valgt som DM-formand for tredje gang.

Anders Dalsager, der til daglig er museumsinspektør på Kroppedal Museum, er nyvalgt repræsentant for den næststørste liste, DM Kultur og Medier. Han forstår godt, at Den fleksible arbejdsstyrke ærgres sig over ikke at have fået plads i HB.

»Heldigvis har jeg allerede fået en kaffeaftale i kalenderen med Helle Idland, som jeg forventer at arbejde tæt sammen med«, siger Anders Dalsager, der er en af valgets stemmeslugere.

Formanden: HB skal varetage alles interesser

Anders Dalsager minder om, at flere politikere på valg havde fokus på prekært ansatte under valgkampen.

»Store dele af arbejdsmarkedet – kulturen, medieområdet, universiteterne og det private – kæmper jo med elendige forhold for løstansatte medarbejdere. Så vi vil sammen med andre gode kræfter gøre alt for at varetage de prekæres interesser«, siger museumsinspektøren fra Kroppedal.

Når hovedbestyrelsesmedlemmer nu bliver bredt valgt af medlemmerne, skal de være meget opmærksomme på at tænke helheden og diversiteten i medlemsskaren ind i det politiske arbejde. Det siger DM's formand, Camilla Gregersen.

»Frem for at sidde som repræsentant for sin sektor på et mere snævert mandat er man forpligtet i HB til at varetage alle medlemmers interesser, uanset om man selv kommer fra det offentlige eller det private område«, siger hun.

Det er vigtigt, at både selvstændige, ledige, ledere og så videre føler, at deres interesser bliver varetaget, understreger Camilla Gregersen.

»Heldigvis er der rig mulighed for at opnå indflydelse på HB's arbejde via netværk, sektorbestyrelser, HB-udvalg og kongres. Jeg håber, at både de, der desværre ikke fik plads i HB, og mange andre af DM's medlemmer vil deltage aktivt gennem de kanaler, for vi vil rigtig gerne sætte medlemmernes viden i spil«, siger Camilla Gregersen. ▀

Camilla Gregersen
(valgt som formand)

Anders Dalsager
(DM Kultur og Medier)

Anne Bisgaard Pors
(DM Offentlig: Statsansatte og AC-tap)

Anne-Mette Wehmüller
(DM Leder)

Bjarke Friberg
(Privatansattes fællesliste – Fremtidens arbejdsmarked)

Janne Glerup
(DM Universitet)

Jimmy Krab
(DM Undervisere)

Julia Bjerre Hunt
(Lige-listen)

Malte Kolze
(DM Studerende)

Olav Wedege Bertelsen
(DM Universitet)

Sune Bach
(DMO – Kommuner og Regioner)

Thomas Vils Pedersen
(DM Universitet)

Tom Weinreich
(DM Studerende)

Tommy Dalegaard Madsen
(DM Undervisere)

Vibeke Knöchel Christensen
(DM Kultur og Medier)

DM

De nye bestyrelser

Der har også være valg til DM's sektorer og sektionen for pensionister. Læs mere om valgresultaterne på dm.dk/valg.

10.000

36-37

Trivsel

Af: Majken Eliassen / aka | emikerbladet@dm.dk - Foto: Sara Gangsted

SKRIDT

Petra Marie Bohm husker bedre, lever længere og bliver gladere – fordi hun går. Som HR Business Partner hos Ikea er gåture blevet en essentiel del af hendes arbejdsdag. En trend, der har spredt sig under coronaens lockdown som modgift til en inaktiv hverdag.

STENLØSE

FREDAG FORMIDDAG KL. 10.55

Petra Marie Bohm har headsettet på og den tændte telefon i hånden, da hun lukker døren til sit hus bag sig. Hun har løbesko på og blå sportsleggings under dunjakken, mens hun går hen ad villavejen. Telefonens skærm viser to medarbejdere fra hendes nærmeste team hos Ikea. Møbelproducenten er en international arbejdsplads, så mødet foregår på engelsk, mens Petra Marie Bohm går af sted i højt tempo.

Normalt går hun cirka fem kilometer i løbet af den time, de fleste af hendes møder varer – eller helt præcis 6.170 skridt svarende til 4,91 km på 54 minutter og 44 sekunder.

»Jeg har altid godt kunnet lide at gå, men det nye er, at jeg går i arbejdstiden. Jeg fik et motivationsur i fødselsdagsgave i april '21, og der blev jeg mere bevidst om, hvor meget jeg fik rørt mig i løbet af dagen, og hvor meget jeg gik«, forklarer hun.

Petra Marie Bohm ved, præcis hvor mange skridt hun går. De dage, hun arbejder hjemmefra, og hvor vejret er dårligt, går hun 3.000 skridt. De dage, hvor hun møder fysisk ind på sit arbejde som HR Business Partner hos Ikea, går hun 5.000 skridt. Og på de hjemmearbejdsdage, hvor vejrret tillader, at hun kan gå tur, mens hun holder møde, går hun mere end de 10.000 skridt, som mange eksperter fremhæver som en gylden tommelfingerregel.

Før gik hun også ture, men det var mere vilkårligt og mest om aftenen, når arbejdsdagen var slut, og ungerne puttet. I dag er de timelange gåture en fast del af hendes arbejdsdag. Det er en arbejds metode, hendes arbejdsplads er helt indforstået med og ligefrem opfordrer de ansatte til at forfølge.

»Under coronaen opfordrede vi alle vores ledere og medarbejdere til at få rørt sig i løbet af dagen, for når man arbejder hjemmefra, så er man ofte mere stillesiddende. Man tager færre pauser, og der er ikke lige så langt ud til kaffen. Vi opfordrede folk til at tage pauser i løbet af dagen og komme ud at gå«, fortæller Petra Marie Bohm.

I øjeblikket består hendes arbejdsuge af to dage, hvor hun møder fysisk op på kontoret, og tre dage, hvor hun arbejder hjemme. Hendes arbejdsdag består i høj grad af telefon- og Teams-møder, og hver dag udvælger hun minimum ét møde, der egner sig til en gåtur.

»Det fungerer godt ved én til én-møder, og det fungerer også rigtig godt til rigtig store møder, hvor der måske er 80-100 mennesker,

der deltager. Det er ligesom at høre en podcast, man skal bare lytte«, siger hun.

Møderne midtimestem, hvor der måske er otte-ti deltagere, og hvor der bliver fremlagt ting via slides, går ikke godt i spænd med gåturene, så der holder hun sig hjemme.

Kroppen og sindet

Søren Kierkegaard holdt af at vandre, og det gjorde H.C. Andersen også. Nietzsche flyttede til Italien for at have et smukt sted at gå sine lange ture, mens han tænkte store tanker, Steve Jobs holdt sine møder gående.

Det har de gjort med god grund. Videnskaben har for længst konkluderet, at det at gå er godt for sindet og din mentale sundhed. Gåture kan være med til at bekæmpe angst og depression. Det udløser serotonin, dopamin og noradrenalin, hvilket er stoffer, der giver dig sindsro og lykkefølelse, gør dig energisk og vågen. Gåture styrker din kreativitet og giver dig gode ideer. Når du går, vokser hukommelsescentret i hjernen, og du bliver bedre til at huske.

Det er måske derfor, Petra Marie Bohm aldrig tager en blok med, når hun holder sine gående møder. Hun husker bare på de vigtigste pointer og skriver dem ned, når hun kommer hjem.

Hun begyndte at gå mere målrettet efter april 2021, hvor hun fik sportsuret. Men fak-

tisk gik hun også lang tid før det. Hun begyndte at gå mere, da coronaen brød ud, og landet var i lockdown. Men det startede også før det, og det var ikke blot dengang, hun havde været på barsel med trillinger, og hun følte sig udrændt, nej, det startede faktisk, da Petra Marie Bohm var 24 år, og hendes far døde. For det at gå hjælper også et sind, der er i sorg.

Gåture i arbejdstiden giver ro i kroppen og mere energi til Petra Marie Bohm, der er HR Business Partner hos Ikea.

KØBENHAVN

2012, ØSTERBRO-BISPEBJERG

Petra Marie Bohm går. Det er første gang, hun går en længere tur for at prøve at hele sig selv. Dagen før havde hendes psykolog givet hende flere forslag til, hvordan hun kunne prøve at arbejde sin sorg over faderens død. Hun er 24 år gammel, og hun elsker at dyrke sport, især roning, men nu svigter kroppen. Sorgen sætter sig tungt i legemet, hun kan ikke bevæge sig og gøre de ting, som hun plejer.

»Jeg følte mig som en gammel kone. Jeg fik ondt i lænden og i ryggen og var ikke lige så stærk, som jeg var før. For mig var det meget fysisk, at jeg var i sorg«, erindrer Petra Marie Bohm.

Psykologen har foreslået, at hun kan prøve at gå lange ture, når nu hun ikke kan dyrke sin sport, og dagen efter går hun for første gang turen fra Østerbro, hvor hun bor, og ud til Bispebjerg Kirkegård, hvor hendes far nu ligger begravet. Det er den første af mange lange ture, hvor Petra Marie Bohm går sin sorg ud.

»Jeg havde en følelse af, at jeg ikke kunne mærke min egen krop i den periode. Men når

→ jeg var ude at gå, så kunne jeg mærke mine fødder på jorden, og at jeg på en eller anden måde var her«, siger hun.

Gåturene virkede.

»Det hjalp mig rigtig meget i den sorgproces stadig at kunne bruge kroppen, bare på en anden måde. Det hjælper mig ikke at sidde i sofaen og græde, jeg vil handle mig ud af tingene, men sorg kan man på mange måder ikke gøre noget ved. Men jeg fandt ud af, at jeg kunne gå som en del af bearbejdningen«, fortæller Petra Marie Bohm.

Siden da har det at gå været et værktøj, hun har brugt, hver gang der har været svære overgange eller udfordringer i hendes liv.

Kroppen og fysiologien

Det er mellem fem og ti millioner år siden, at mennesket for alvor rejste sig op og begyndte at gå på to ben. Homo sapiens blev *bipedale* som det hidtil eneste af klodens levende væsner. De store aber bruger stadig knoerne på hænderne, når de går på benene. Knogang hedder det.

Mennesker går, og det er godt for kroppen, der er skabt til netop det. Vores ledbånd og sener er elastiske, det giver en god affjedring. Vores absolut største muskel sidder i ballen, og den er særligt god, når vi skal op og ned ad bakker. I modsætning til løb risikerer vi ikke at få skader, når vi går. Til gengæld forlænger det levetiden. Hvis en kvinde på 30 år, som lever et forholdsvis inaktivt liv, pludselig begynder at gå 30 minutter mere hver dag, forlænger hun i sidste ende sin levetid med fire år. Noget kan tyde på, at Petra Marie Bohm bliver ret gammel.

STENLØSE

FREDAG KL. 11.15

Petra Marie Bohm har gået i 20 minutter nu. Hun er for længst kommet væk fra villavejene i Stenløse, der er fyldt med efterårsblade på fortovet og valgplakater i øjenhøjde. Hun er gået forbi velplejede haver med troldhassel og roser, der stadig blomstrer trods årstiden. Hun går over viadukten ved togskinnerne, hvor S-toget kører, og er drejet ned ad stien, der fører ud til landskabet rundt om Stenløse. Hun går på markvejene i et bakket landskab, hvor man alligevel kan se langt. I dag er Stenløse for længst vokset sammen med nabobyen Ølstykke, men i middelalderen var det to små landsbyer med hver sin kirke til. Alt det tænker Petra Marie Bohm nu ikke på. Hun og hendes team er midt i processen med at transformere Ikeas kundesupport.

»Do you want to give an overview?« spørger hun sin chef i telefonen, mens hun går.

Hun møder ikke mange på sin vej, ikke nu, men under den første lockdown var det anderledes.

»Lige da coronaen kom, var der lige pludselig rigtig mange mennesker, der gik den her rute, som ellers er ret øde. Så mødte man mennesker på hele ruten. Men nu kan jeg godt mærke, at samfundet er åbnet mere op, nu møder jeg primært løbere«, fortæller Petra Marie Bohm, der har arbejdet i Ikea i seks år, lige siden hun blev færdiguddannet fra RUC i arbejdslivsstudier og virksomhedsstudier.

Petra Marie Bohm fortæller det altid til sine kolleger, hvis hun er ude at gå under møderne. En gang imellem kommenterer de, hvis det

blæser for meget, og de har svært ved at høre, hvad hun siger. I de tilfælde ændrer hun ruten og dermed vindretningen. Ellers har alle tilkendegivelser været positive.

»Folk er begyndt at vænne sig til det og siger: »Ej en god ide«. De bliver inspirerede af det og begynder også selv at gå. Det er blevet normalt«, forklarer hun.

Kroppen og sygdommene

Akademikere kan ellers leve livet farligt qua deres arbejde. At sidde stille foran en skærm i flere timer i træk dag efter dag er en stille dræber. Omvendt styrker det hjertet, når du går. Det sænker risikoen for at få kræft, hjertesygdomme eller Alzheimers. Forskning viser, at regelmæssig gang sænker risikoen for at få over 35 forskellige sygdomme.

Det er særligt godt for akademikere at gå, fordi vi befinder os i risikogruppen, da vi har en usund arbejdsform. Uanset om du forsker, underviser eller skriver, foregår størstedelen af din arbejdstid højst sandsynligt i siddende stilling time efter time, dag efter dag, år efter år. Forestil dig, hvad der sker med din krop, når du skal blive på arbejdsmarkedet, indtil du bliver 70. Alle de timer foran skærmen. Derfor er det sundt og vigtigt at røre kroppen, fx ved at gå, og meget gerne i løbet af arbejdsdagen, da det netop er de mange sammenhængende timers inaktivitet, der er farligt for kroppen.

Selvom du løber en tur hver dag efter arbejde, vil syv-otte timer foran en skærm stadig kræve meget af din krop. Du skal op at stå, strække dig og bevæge dig undervejs. Petra Marie Bohm kan selv mærke den store forskel, det har gjort, efter at hendes gåture blev en fast del af hendes hverdag.

»Jeg får en ro i kroppen, jeg bliver gladere og får mere energi og overskud«, forklarer hun.

Det er helt bevidst, at hun går præcis den samme rute, hver gang hun holder møde.

»Når jeg har møder, er det rart, at jeg har en fast tur, så jeg kan slå min hjerne fra og bare gå uden at tænke over, hvor jeg skal gå hen. Der er heller ikke så meget larm på ruten«, pointerer hun.

Da hun for nylig var på teambuilding i Sverige sammen med sine to nærmeste kolleger, holdt de også et gående møde sammen.

»Vi gik i halvanden time, hvor vi snakkede om de aktuelle udfordringer på arbejdet. Vi gik langsommere, end jeg plejer, når jeg går alene, cirka fire kilometer på halvanden time«, erindrer hun.

»Vi stoppede også oftere op, når vi skulle

have øjenkontakt eller vende noget, der var ekstra vigtigt i snakken«, siger Petra Marie Bohm.

Nu, hvor vinteren nærmer sig, går det danske samfund en ny periode i møde, hvor smitten stiger, og restriktioner bliver genindført. Men selv i fremtiden, når corona blot er en almindelig, årligt tilbagevendende sygdom, håber Ikeas HR Business Partner Petra Marie Bohm, at hun fortsat vil kunne holde hjemmearbejdsdage, hvor hun kan gå i selve arbejdstiden.

»Det er umuligt at nå de 10.000 skridt, hvis man ikke gør noget aktivt for det«, siger hun.

Klokken er blevet 11.50 den fredag i Stenløse. Petra er for længst blevet færdig med sin rute. Hun har passeret en rendegraver og en kat, mens hun passede sit arbejde. Hun er gået forbi Fælleden i Stenløse, som er en meget stor eng, med mange råger på græsset, og hvor forbipasserende nogle gange kan se Petra Marie Bohm gå rundt i cirkler, hvis et møde trækker ud. Petra Marie Bohm er nået tilbage til sit hus i villakvarteret, færdig med et arbejdsmøde og klar til det næste med glædeshormoner i blodet og glød i kinderne. ▀

Kilder: Interview med Petra Marie Bohm og »Gå-bogen« af Bente Klarlund Pedersen, professor og leder af Center for Aktiv Sundhed.

Sådan får du gået, selvom du ikke har tid

Ikke alle har mulighed for at gå ture midt i arbejdstiden. I »Gå-bogen« af professor Bente Klarlund Pedersen kommer hun med konkrete råd til, hvordan du alligevel kan få gået lidt ekstra i løbet af hverdagen.

- **Tag trappen i stedet for elevatoren.**
- **Gå hen til din kollega med besked i stedet for at sende mails.**
- **Gå et andet sted hen for at spise frokost i stedet for at sidde i kantinen.**
- **Hold dine møder gående, når det er muligt.**
- **Tag ikke bilen på arbejde.**
- **Gå til og fra stationen.**

Akademikere, søg solidariteten!

Softwarearkitekten, skolelæreren og sosu-hjælperen har mere til fælles, end de tror. Ved at danne alliancer på tværs af faggrupper vil akademikere og deres fagforeninger stå stærkere i kampen for bedre arbejdsvilkår. Netop det sammenhold berørte tillidsrepræsentant Torben Seir Olsen dybt under OK18.

D

et er fredag morgen. Solen skinner mildt, og i Torben Seir Olsens lune køkken kører radioen, mens han spiser havregryn, drikker en kop sort te og stryger sin mønstrede blå skjorte. I flere måneder har en samlet fagbevægelse stået skulder ved skulder med et krav om bedre løn- og

arbejdsvilkår for landets cirka 500.000 offentligt ansatte i både stat, kommuner og regioner. »En løsning for alle« og »En for alle, alle for en«, lyder parolerne. Det er nytænkning, så det basker, tænker han. Og det virker.

Udenfor kommer Torbens storesøster kørende i sin grønne Skoda Citigo. Hun er også tillidsrepræsentant, og sammen sætter de kursen mod Fredericia – samme destination som 10.380 andre tillidsfolk fra over 180 fagforeninger, der skal mødes til et historisk stormøde. Torben er

spændt på, hvad der skal ske denne fredag den 23. marts 2018, da de to søskende kører i sneglefart det sidste stykke frem til den gigantiske parkeringsplads og stiller bilen. Han ved godt, at de kommer til at skrive historie.

Torben og søsteren går langs endeløse rækker af mennesker, som alle er på vej mod indgangen til den store messehal. Udenfor er de røde faner stillet op, tillidsfolk i hvidt tøj står ude i siden og hujer og klapper deltagerne ind med røde og hvide plastikrør.

»Jeg blev meget grebet over storheden og historiens vingesus. At fagbevægelsen kunne mødes på tværs af skel og på den måde manifestere en ny fællesskabsfølelse, det gjorde et stærkt indtryk på mig«, fortæller Torben Seir Olsen om det unikke forløb under OK18.

Dengang var han akademikernes tillidsrepræsentant i Statens It. Da styrelsen blev etableret, var han selv med til at løbe et tværfagligt samarbejde i gang mellem tillidsrepræsentanterne fra AC, HK og Foreningen af tekniske og administra-

tive tjenestemænd. De var en femmandsgruppe, der forberedte sig, forhandlede og kæmpede sammen. Ikke mindst når de stod foran fyringsrunder, hvor de mere end én gang oplevede at skulle sige farvel til ti procent af kollegerne.

»Vi hang sammen som ærtehalm. Vi kunne tage over for hinanden, og vi fik indblik i hinandens løn- og arbejdsvilkår, hvilket gav en kæmpefordel i forhold til ledelsen, fordi de ikke kunne spille os ud mod hinanden. Vi stod sammen og undgik skyttegravskrige«, fortæller Torben Seir Olsen.

Under OK18 indgik landets fagforeninger en musketered på tværs af fag og brancher. Ingen fagforening indgår en aftale med arbejdsgiverne, før alle har været igennem reelle forhandlinger. Og selv om solidaritetspagten ikke holdt hele vejen uden aftalebrud, så lykkedes det overordnet set en samlet fagbevægelse at kæmpe sammen i stedet for at slås med hinanden – og storkonflikten blev afblæst.

»Man skal forestille sig, at kagen bliver større, og ikke at det er den samme kage, vi alle skal dele, sådan som dele af fagbevægelsen traditionelt tænker. Man skal forestille sig, at når man arbejder sammen, så opnår man et resultat, man ikke kunne have fået individuelt«, siger Torben Seir Olsen, som i dag arbejder som it-arkitekt på Københavns Universitet.

Find sammen på arbejdspladsen

Torben Seir Olsen håber, at man på den enkelte arbejdsplads får øjnene mere op for samarbejds-potentialet frem for at værne om de klassiske, faglige opdelinger.

»Vi går jo alle sammen ind ad den samme dør om morgenen«, som han siger.

Et tilsvarende budskab har Janne Gleerup, der forsker i arbejdsliv og arbejdsmarked ved Roskilde Universitet. Hun har blandt andet beskæftiget sig med prekære ansættelser, der breder sig i stadig flere brancher, og hvor såvel ufaglærte som højtuddannede risikerer usikre ansættelser og kritisable arbejdsvilkår.

»Det kalder på, at de faglige organisationer samarbejder på tværs og får adresseret de overordnede udfordringer, der rammer os alle – om end på forskellige måder«, siger Janne Gleerup, lektor ved Center for Arbejdslivsforskning.

Gennem samarbejde kan komplekse udfordringer ifølge Janne Gleerup løses bedre, end når de enkelte fagforeninger agerer på egen hånd, og måske først når problemerne rammer egen branche.

Når hun holder foredrag i fagbevægelsen, medbringer hun nogle gange citater fra sin forskning, hvor interviewpersoner beskriver arbejdsforhold, de er frustrerede over. Det kan være oplevelsen af, at digitale systemer ikke understøtter opgaveløs-

Skab alliancer på tværs – sådan kommer du i gang

1. Find sammen så mange som muligt, og vær åbne over for hinanden. Jo flere informationer I kan berige hinanden med, jo bedre. Det er viden, I normalt ikke har adgang til, og det gør det sværere for ledelsen at spille jer ud mod hinanden.
2. Find nogle fælles vilkår og temaer, I ønsker at forbedre, for eksempel vilkårene for overarbejde, parkeringsforhold, kantineordning eller vederlag ved aflysning af planlagt arbejde.
3. Vælg en repræsentant fra hver faggruppe. Disse kan mødes med jævne mellemrum, for eksempel op til SU-møder, og sammen forberede sig og forhandle med ledelsen.

Kilde: Torben Seir Olsen, it-arkitekt, Københavns Universitet, TR i Statens It/Finansministeriet fra 2009 til 2020.

ningen, eller manglen på mulighed for at bruge sin faglighed.

Hun beder folk gætte: Kommer udsagnet fra en akademiker eller en sosu-assistent?

»Folk gætter tit forkert, fordi vi hver især går rundt og tror, at lige præcis vores arbejdsforhold er helt særlige og meget værre end andres«, siger Janne Gleerup.

Også fra hende lyder der en opfordring til de faglige organisationer om at finde fællesnævnerne i stedet for at bekæmpe hinanden.

»Fagforeningerne er sat i verden for at varetage medlemmernes interesser. I mange tilfælde kan det dog være klogt at søge alliancer for at opnå resultater – særligt på den lange bane. Hvis interessevaretagelsen er meget snæver eller sker på bekostning af andre faggrupper, kan man også risikere at belaste samarbejdet på arbejdspladsen«, siger Janne Gleerup.

Hun er selv TR og medlem af DM's hovedbestyrelse, og ifølge hende hænger fagbevægelsen i nogle henseender lidt for meget fast i at insistere på forskelle, der kan splitte lønmodtagerne som gruppe.

»Når fagforeningerne overser, at de i den grundlæggende interessevaretagelse ofte har mere til fælles end til forskel, svækkes betingelserne for den solidaritet, som giver styrke, når almene lønmodtagerinteresser skal forsvares«, påpeger Janne Gleerup.

Som eksempel nævner hun kampen for pensions- og dagpengesystemer, der ikke lader bestemte grupper i stikken, eller sammenhold mellem den offentlige og private sektor.

Forkælede akademikere

Behovet for stærke alliancer er i særlig grad vigtigt for akademikere, vurderer udviklingskonsulent i DM Karen Plenge Johansen. Akademikere har nemlig vældig svært ved at vinde folks sympati.

Som eksempel nævner hun, at den betalte frokostpause var i fare under OK18. Tvisten handlede om, hvorvidt aftalen om frokostpausen →

→ kunne opsiges lokalt og dermed betyde en stigning i arbejdstiden for den enkelte på 2½ time om ugen, eller om retten til frokostpausen hørte under overenskomsten og kun kunne forhandles her.

Det var ikke en sag, der vandt opbakning generelt i befolkningen.

»Der blev givet gas på de sociale medier. Vi akademikere var jo bare nogle forkælede papirnussere med alt for høj løn. Det var en megasvær diskussion, som i bund og grund handler om, at vi ikke er gode nok til at tydeliggøre vores værdi modsat eksempelvis sygeplejerskerne og lærerne«, siger Karen Plenge Johansen.

Under OK18 blev værdien af, at fagbevægelsen dannede fælles front, tydelig, og derfor arbejder DM fortsat for, at de faglige organisationer søger fællesnævnerne.

»Som det er nu, organiserer vi os sektor- og branchevist i AC-familien. Det har sine fordele, men vi skal blive endnu bedre til at samarbejde om de store sager. Vi skal nemlig ikke kratte meget i overfladen for at finde emner, der samler os, for eksempel arbejdstid, behov for anerkendelse og dokumentationskrav«, siger Karen Plenge Johansen.

Fagbevægelsens vanetænkning er ikke den eneste benspænder. Faktisk kan akademikeres specialiserede faglighed også være en hæmsko for alliancer på arbejdspladsen, forklarer hun.

»Vi akademikere elsker typisk vores arbejde og har en stor faglig stolthed, som gør det svært for os at tale om løn og arbejdsforhold, fordi løn bliver lig med, om man er dygtig. Vi går ind i vores eget lille maskinrum, hvor vi begynder at kæmpe mod hinanden: Hvem får de fede projekter? Hvem får den bedste løn? Hvem bliver forlænget?« siger Karen Plenge Johansen.

Det er en skrøbelig og svær drøftelse, men absolut ikke umulig.

»Hvis man skal forandre noget sammen, skal vi turde åbne op og tale om de ting, der er svære. Også om den sorg, der ligger i, at en kollega får mere i løn end mig, selv om jeg troede, vi var lige.«

Karen Plenge Johansen peger også pilen mod sig selv og den fagbevægelse, hun repræsenterer:

»Vi kan helt sikkert blive bedre til at hjælpe vores medlemmer med at skabe forandringer på arbejdspladsen. Men det kræver en kulturforandring både i fagbevægelsen og blandt medlemmerne.«

Hvordan?

»Medlemmerne skal vænne sig til at bruge fagforeningen som aktiv medspiller i arbejdslivet. Ikke blot som en forsikring, når noget går galt. Og vi skal i fagbevægelsen vænne os til at tale uden for de strukturerede rammer. Vi skal kunne bistå medlemmerne med at skabe forandringer, også selvom de ikke har dannet en klub og hoaldt generalforsamling«, siger Karen Plenge Johansen. ▀

Vellykket hverdagsaktivisme:

3 faglige kampe

Foto: DM Privat

Underskrifter mod sexismen i fagbevægelsen

I foråret 2020 rullede anden bølge af #metoo over landet, og branche efter branche sagde fra over for sexismen og seksuelle krænkelser. Det satte tanker i gang hos blandt andre Yasmin Davali fra Akademikerne og Julia Hunt fra DM, for de vidste, at problemerne også eksisterede inden for fagbevægelsen.

Det blev startskuddet til et samarbejde på tværs af fagbevægelsen. Samarbejdet resulterede i et fælles opråb fra 12 kvinder fra alle dele af fagbevægelsen. Fælles for alle var en tro på, at det var nu, de havde momentum til at rykke noget – én gang for alle.

Det var vigtigt for gruppen, at de kom med forskellige uddannelser og baggrunde, og at de var aktive på forskellige niveauer i deres respektive fagforeninger, for målet var at vise, at problemerne med sexismen og seksuelle krænkelser er udbredt.

Samtidig var forhåbningen, at en bred initiativgruppe ville gøre det nemmere for folk at skrive under, fordi de kunne se, at de ikke var alene.

Det endte med 278 underskrifter og 36 vidnesbyrd fra en lang række forbund og fra aktive på mange niveauer. Historien ramte forsiden af Politiken og spredte sig derfra til en lang række medier. I flere forbund var det med til at starte snakken om, hvordan man skaber en bedre kultur.

Foto: DM Privat

Flexwerker handler kollektivt

Flexwerker er et medarbejderejet kooperativ stiftet af fire kvinder med baggrund i design, pædagogik, antropologi og journalistik.

Oprindeligt gik kvinderne sammen om at udforske vilkårene for atypisk beskæftigede videns- og kulturarbejdere og udgav i 2018 et kollektivt magasin om emnet. Efter magasinudgivelsen stod gruppen alene tilbage og manglede nogle at dele frustrationerne med.

Alle havde mærkelige job med udløbsdatoer eller sammenstykkede deres indkomster af honorar- og freelanceopgaver. De var hver især medlem af en fagforening, men havde alle svært ved at se, hvordan deres arbejdssituationer, problemer og behov blev repræsenteret hos deres respektive fagforening.

De besluttede derfor at gå sammen og inviterede andre akademikere og kreative ind til en fælles udforskning af prekære arbejdsvilkår.

Bare det at tale sammen gjorde det hele meget bedre. Pludselig var der mange, der kunne spejle sig i hinanden, selvom der også var forskelligheder. Det handlede om at sætte folks erfaringer, idéer og tanker i spil med hinanden og på den måde producere viden til prekære af prekære for blandt andet at gøre op med tabuiseringen af prekære arbejdsforhold.

Foto: DM Privat

Fælles kontaktperson gav fælles husaftale

I 2018 blev Daniel Nygaard Madsen valgt som medarbejderkontaktperson for alle medarbejdere uanset faggruppe. Målet var at opdatere en 10 år gammel personalehåndbog. Efter en lytterunde med samtlige kolleger kunne han identificere de tre vigtigste temaer: lønudvikling for medarbejdere på sluttrin, bedre aftale om rådighedsforpligtelse og timeregistrering ved udlandsrejser.

Medarbejdersiden nedsatte et forhandlingsudvalg med løbende rådgivning fra DM og Djøf. Første delmål var at opnå enighed med ledelsen om at konvertere personalehåndbogen (ledelsesbestemt) til en husaftale, der var gensidigt forpligtende. Det gik hurtigt.

Dernæst gennemgik medarbejderne personalehåndbogen og præsenterede efter et par måneder ledelsen for en redigeret version som udkast til en ny husaftale og en ny lønpolitik. Efter yderligere en måneds forhandling opnåede medarbejderne en samlet aftale om rådighedsforpligtelse og timeregistrering, mens det ikke var muligt at opnå enighed om lønpolitikken.

Medarbejdersiden indhentede lønstatistikker for andre DM'ere, der blev præsenteret for bestyrelsen, hvorefter man blev enige om den samlede lønsumsstigning. Viden og data var nøglen til at opnå enighed.

I løbet af endnu nogle måneder blev også lønstrukturen forhandlet på plads, så der nu er både funktionstillæg og anciennitetsbaserede kvalifikationstillæg i CKU.

Herefter blev en ny 3-årig husaftale underskrevet med en tydeliggørelse af rådighedsforpligtelsen, en opdateret aftale om timeregistrering ved udlandsrejser og et lønløft til alle medarbejdere uanset faggruppe.

Kræftens Bekæmpelses videnskabelige udvalg og deres uddelinger i 2022

Videnskabelige udvalg

- **Kræftens Bekæmpelses Videnskabelige Udvalg – Biologi & Klinik (KBVU-BK).** Uddeler støtte til biologisk, translational og klinisk kræftforskning
- **Kræftens Bekæmpelses Videnskabelige Udvalg – Menneske & Samfund (KBVU-MS).** Uddeler støtte til humanistisk, samfunds-, folkesundhedsvidenskabelig og epidemiologisk kræftforskning

Hoveduddelinger KBVU-BK og KBVU-MS

- Ansøgningsfrist **1. februar kl. 15.00**
- Projektstøtte
- **Andre uddelinger**
- Indstillingsfrist **1. marts kl. 15.00**
- Kræftens Bekæmpelses juniorforskerpriser
- Ansøgningsfrist **22. juni kl. 15.00**
- Unge talentfulde kræftforskere - postdocstipendier i DK og udlandet, delestillinger og etablering af forskerkarrierer for unge talentfulde kræftforskere
- Knæk Cancer - temaer slås løbende op på nedenstående hjemmeside
- Ansøgningsfrist **17. maj og 12. oktober kl. 15.00**
- Skolarstipendier samt udlandsophold under og over 1 måned uden løn

Skemaer og vejledninger

Elektroniske ansøgningskemaer, ansøgningsvejledning samt anden generel information finder du på vores hjemmeside www.cancer.dk/opslag

Kræftens Bekæmpelse
Bevilling

Finkultur og mangfoldighed – 60 års dansk kulturpolitik

☀ Bogen fortæller historien om dansk kulturpolitik fra oprettelsen af Kulturministeriet i 1961 frem til i dag med fokus på den konkrete lovgivning, politikken betydning for kulturlivet og debatten på Christiansborg og i medierne. Som den første kulturminister indledte Julius Bomholt en kulturoffensiv, der skulle give befolkningen et mere lødigt alternativ til kommerciel underholdning. Dermed blev grunden lagt til nutidens mange støtteordninger for kunst og kultur, der fra begyndelsen blev støttet af Folketingets »gamle« partier: Socialdemokratiet, Venstre, Det Konservative Folkeparti og Det Radikale Venstre. De har i 60 år været kernen i et bredt kulturpolitisk flertal for både at støtte finkulturen og udbrede en mangfoldighed af kulturaktiviteter til hele landet. Bogen fortæller om skiftende kulturministres bestræbelser på at balancere hensynet til finkultur og mangfoldighed – og om hvordan man gennem tiden har tolket armlængdeprincippet: At kulturen skal støttes, men ikke styres af staten.

Poul Bache
Gads forlag, 2021
472 sider, 399,95 kr.

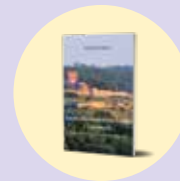

Filosofi

Kan man dømme historien?

Bogen stiller spørgsmål til og diskuterer, hvorvidt vi kan dømme vores historie, og hvordan vi bør reagere på den. Særligt behandler bogen dette: Kan man foretage etiske vurderinger af historiske personer og handlinger? Kan det være berettiget at fjerne bestemte historiske monumenter fra gadebilledet? Bør stater give undskyldninger for tidligere tiders ugerninger?

Jesper Ryberg
Hans Reitzels Forlag, 2021
120 sider, 160 kr.

Historie

Senmiddelalderens borgere i Danmark – Livet på borgene og deres brug og indretning

Der er skrevet en del om middelalderens borgere i Danmark, men selve livet på borgene og deres mange funktioner er et forsømt forskningsområde. Det søger denne bog at belyse ud fra analyser af både historiske og arkæologiske kilder med udvalgte eksempler fra perioden ca. 1350–1550.

Vivian Erting
Nationalmuseet i kommission af
Syddansk Universitetsforlag, 2021
180 sider, 148 kr.

Kunst

Mit livs billeder

Bogen tager udgangspunkt i udvalgte værker, som på den ene eller anden måde har haft betydning for forfatteren. Det er den private, men dog fagligt relevante historie, der fører til den store og mere bredt anlagte historie. Hvert værk i bogen bliver belyst ud fra en personlig vinkel for derefter at blive sat ind i en både relevant og kunsthistorisk sammenhæng.

Bente Scavenius
Gyldendal, 2021
248 sider, 399,95 kr.

Ledelse

Der er ingen nemme genveje gennem helvede

En bog med gode råd om ledelse, kommunikation, samarbejde og personlig udvikling. Rådene bygger på Susanne Teglkamps erfaring fra en lang karriere med ledelse både i det offentlige og det private og som professionel rådgiver for mange mennesker gennem årene. De enkelte råd foldes ud med en kort tekst, der sætter lidt mere kød på rådet, og suppleres med spørgsmål til refleksion.

Susanne Teglkamp
Forlaget Teglkamp, 2021
207 sider, 239 kr.

Det offentlige rum er på private hænder

Da Trump fik frataget megafonen på de sociale medier, blev det klart, hvor stor magt techvirksomheder har over demokratiet, siger forfatterne til bogen »Sandhedsministeriet«.

Sandhedsministeriet

»Sandhedsministeriet – Techplatformenes indflydelse på tidens fakta, følelser og fortællinger« er skrevet af Camilla Mehlsen og Vincent Hendricks og udkommet på Informations Forlag.

☀ Da Trump-tilhængere stormede den amerikanske kongres 6. januar 2021, og Trump blev forment adgang til flere sociale medier, blev Vincent F. Hendricks og Camilla Mehlsen enige om, at det var på tide at slå alarm over techgiganternes voksende indflydelse på den offentlige debat og på det enkelte menneskes digitale adfærd.

»Man kan sige meget om Trump, men han var trods alt folkevalgt præsident i USA. Så da flere sociale medier valgte at lukke hans profiler, viste de samtidig, hvor stor magt de har«, siger Vincent Hendricks, der er professor i formel filosofi og leder af Center for Information og Boblestudier ved Københavns Universitet.

Han har skrevet bogen »Sandhedsministeriet« sammen med cand.mag. Camilla Mehlsen, som er digital medieekspert i Børns Vilkår og forfatter til flere bøger om digitalisering. Med bogen ønsker de to at vise, at det ikke er for sent at skabe et mere demokratisk internet.

Opmærksomhed er det nye sort

For techgiganter som Facebook, Twitter, Google og Apple er folks opmærksomhed det nye kapitalaktiv – ikke mikrochips, olie og diamanter.

»De tjener penge på at udleje eller sælge vores opmærksomhed og data til annoncørerne, og de styrer i al

væsentlighed den offentlige debat. Debatterne foregår ikke længere i det lokale forsamlingshus eller på rådhuspladsen, men på sociale medier, som kan rette lyskeglen i den retning, de vil«, siger Vincent Hendricks.

Og selv om Facebooks stifter og direktør, Mark Zuckerberg, har afvist, at Facebook skal agere som sandhedens dommer, mener Vincent Hendricks, at det er tæt på.

»Uanset om de vil det eller ej, bestemmer de, hvilke narrativer vi skal forholde os til. De sidder stort set suverænt på den kritiske informationsinfrastruktur. De bestemmer, hvilke stemmer på Facebook de vil skrue op og ned for«, siger han.

Og det er ikke så enkelt, at vi bare kan vælge de sociale medier fra, for techgiganterne »bruger skjulte tricks til at fastholde vores opmærksomhed«, siger Vincent Hendricks. Bogen nævner likeknappen, retweets og røde

notifikationer som eksempler på digitalt adfærdsdesign, der griber ind i dybe menneskelige behov for feedback, samhørighed og anerkendelse.

Politikerne er ved at vågne op

For nylig har Frances Haugen, en tidligere ansat hos Facebook, således også først lækket Facebook-dokumenter og derefter stået frem og har anklaget især Instagram, som ejes af Facebook, for at skade unge pigers selvværd.

Camilla Mehlsen mener, at de lækkede Facebook-filer kan blive startskuddet på øget regulering af techgiganterne.

»Det kan blive techgiganternes »Big Tobacco Moment«, som er det øjeblik, hvor det går op for politikere og samfund, at en virksomhed såvel som en industri kan være skadelig for forbrugerne, samtidig med at virksomheden har tilbageholdt viden om dette«, siger Camilla Mehlsen. ▀

Foto: Anders Rye Skjold Jensen

Arrangementer, inspiraton og kurser i DM

Medlemsmøder

Anne Sophia Hermansen: Forstå samtiden

15. december 2021 – Online

Hvorfor har Danmark brug for 2. generationsreformer?

15. december 2021 – Online

Informationsmøde om DM's mentorordning

15. december 2021 – Online

Julefrokost for dig uden julefrokost

17. december 2021 – København

PowerPoint og Præsentationsteknik

20. december 2021 – Online

Den Digitale Borger – Har vi glemt mennesket?

25. januar 2022 – København

Hvad ved vi om SU?

27. januar 2022 – København

Kierkegaard og forsoningens apori

27. januar 2022 – København

Fra usikkert løsarbejde til gensidig værdiskabelse

7. februar 2022 – København

Studerende og nyuddannede

Værktøjskurser

Komma/tegnsetningskursus

13. januar 2022 – Online

Introduktion til InDesign

18. januar 2022 – Online

Samarbejde og konflikthåndtering i studiegruppen

25. januar 2022 – Online

Python Programmering I

1. februar 2022 – Online

Sund Snak arrangementer

Bliv klogere på dine spisevaner

10. februar 2022 – Online

Lydhealing og meditation

22. april 2022 – København

Paddelboard på Amager Strandpark

10. maj 2022 – København

Målrettede arrangementer

For ledere

Børsen Executive Club: Emotional intelligens er den vigtigste kompetence for en leder

14. december 2021 – Online

Rekruttering og fastholdelse af SoMe-generationen

13. januar 2022 – Aarhus

Tilbage til arbejdsfællesskabet – dialoger mellem ledere og TR

18. januar 2022 – Online

Stress på arbejdspladsen – for tillidsvalgte og ledere

21. januar 2022 – Online

Strategisk ledelse – skåret ud i pap

3. februar 2022 – København

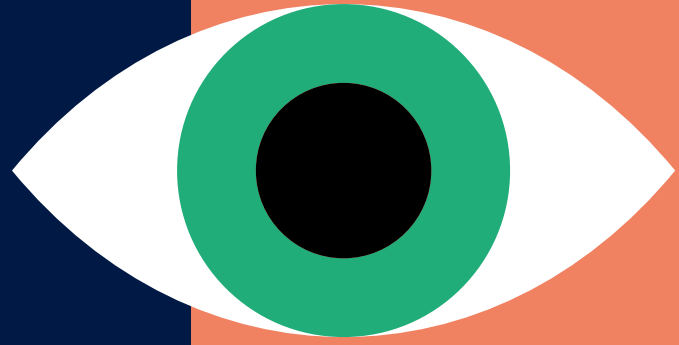
Talentudvikling i praksis: Det handler ikke om dig, men det starter med dig

23. marts 2022 – Online

Som medlem af DM har du adgang til inspiration, ny viden og efteruddannelse.

Her kan du se et udvalg af arrangementer i den kommende tid.

Den fulde liste finder du altid på dm.dk/kalender

For tillidsvalgte

Tilbage til arbejds-fællesskabet – dialoger mellem ledere og TR
18. januar 2022 – Online

Stress på arbejdspladsen – for tillidsvalgte og ledere
21. januar 2022 – Online

Intro til TR-rollen
1.-2. februar 2022 – Middelfart
8.-9. marts 2022 – Middelfart
8.-9. juni 2022 – Middelfart
13.-14. september 2022 – Middelfart
15.-16. november 2022 – Middelfart

Organisation, samarbejde og trivsel
25.-26. januar 2022 – Middelfart
6.-7. april 2022 – Middelfart
7.-8. september 2022 – Middelfart
2.-3. november 2022 – Middelfart

Forhandling og løn
8.-9. februar 2022 – Middelfart
3.-4. maj 2022 – Middelfart
12.-13. oktober 2022 – Middelfart
6.-7. december 2022 – Middelfart

Netværk

Hvis du er en del af et netværk eller drømmer om at lave et netværk, kan du med fordel deltage på nogle af vores arrangementer omkring det at lave gode netværk.

Sådan bliver dit netværk værdiskabende
6. januar 2022 – Online

Sådan fordeler I opgaver og ansvar i et netværk – og skaber handlekraft
13. januar 2022 – Online

Sådan skaber du engagerende og effektive netværksmøder
19. april 2022 – København

Mangler du et netværk?
Vil du netværke med ligesindede om at sætte fart på den grønne omstilling eller vil du udvikle din faglighed i et karrierenetværk?

Med DM's hjælp kan du samle dig et netværk, hvor alle investerer tid i hinandens udvikling.

Kontakt os og få sparring på din netværksidé på netvaerk@dm.dk

Vidensfestival

Kom med til 10 års jubilæums-udgaven af Vidensfestival den 26. marts 2022 kl. 10.00-17.30 i København.

Danmarks bedste foredragsholdere samles på scenen i Imperial Bio en lørdag i marts – og taler om det, der interesserer dem mest!

Programmet er under udvikling, men disse navne har meldt deres ankomst:

- Rune Lykkeberg
- Carl-Johan Dalgaard
- Birgitte Possing
- Vibeke Schou Tjalve
- Emma Holten
- Bo Lidegaard
- Lone Frank

Normalt er prisen kr. 495, men som medlem af DM kan du igen i år få tilskud til billetten.

Ordinære medlemmer: 295,-
Studerende: 195,-

Du kan tage en ledsager med til samme lave pris.

Syg ledelse

Af: Signe Bierre / akademikerbladet@dm.dk • Foto: Rasmus Kongsgaard

Ledelsesideer påvirker vores organisationer som en virus. Derfor er det afgørende med et velfungerende immunforsvar, der kan bekæmpe de farlige af slagsen, mener lektor Søren Obed Madsen.

☀ Det lød som en god ide, da konsulenthuset McKinsey foreslog at digitalisere SKAT. Højt placerede politikere og embedsmænd var blevet samlet i et mødelokale for at høre McKinseys analyse. Konklusionen var klar i den rapport, der lå på bordet foran dem. En digitalisering ville betyde, at man fremover ville kunne løfte opgaven mere effektivt og med færre medarbejdere.

Analysen skulle senere vise sig at være forkert og medførte katastrofale konsekvenser for SKAT. Alligevel var alle til mødet enige om, at ideen om digitalisering var entydigt rigtig.

Man kan undre sig over, at der ikke blev stillet flere kritiske spørgsmål til konsulenthusets rapport, men det bliver lettere at forstå, hvis man anskuer digitaliseringstanken som en virus, der havde inficeret SKAT og spredt sig i en organisation uden et effektivt immunforsvar til at bekæmpe den.

»I det her tilfælde kom virussen oppefra i det politiske system. Og den er båret af en politisk ide om, at det offentlige ikke må bruge for mange penge. Det er skatteborgernes penge, vi bruger, så ideen er, at jo færre penge vi bruger, jo bedre er det«, forklarer Søren Obed Madsen, der er lektor i organisation og ledelse på Universitetet i Sørøst-Norge.

Han har udviklet teorien om det organisatoriske immunforsvar med udgangspunkt i en virusteori fra den norske professor Kjell Arne Røvik.

Røviks virusteori går kort fortalt ud på, at en ledelsesidee kan bevæge sig ind i en organisation og sprede sig på samme måde som en virus i en organisme. Ved at bruge virus som metafor drager Røvik paralleller mellem den måde, en ide og en virus opfører sig på. Den kan være smittefarlig. Den kan mutere. Den kan opnå immunitet.

»Virusmetaforen bliver brugt til at forklare, hvordan ledelsesideer opstår og opfører sig. Og det, jeg

forsøger at udforske, er, hvordan immunforsvaret fungerer, når virussen trænger ind i organisationen«, forklarer Søren Obed Madsen.

Det vigtige immunforsvar

Immunforsvaret skal ifølge Søren Obed Madsen forstås bredt.

»Immunforsvaret består ikke kun af medarbejdere, der gør modstand. Det kan også være økonomistyringen, lovgivningen eller tilsyn, der har til formål at tjekke, om organisationerne overholder reglerne«.

Ideen om det organisatoriske immunforsvar kan bruges til at give både ledere og medarbejdere et indblik i, hvad der er på spil i en organisation, når ledelsesideer bliver ført ud i livet. Og til at forstå, at et stærkt immunforsvar er vigtigt for at undgå, at organisationen bliver syg.

»Vi ser det mange steder i den offentlige sektor i disse år. Vi har nogle virusser i det offentlige, der nærmest konsekvent nedbryder immunforsvaret og gør organisationerne syge«, siger Søren Obed Madsen.

Som eksempel peger han på sundhedsvæsenet, der lige nu kæmper med stigende ventetider på Akuttelefonen, nedlagte sengeafsnit og rekordstor mangel på jordemødre og sygeplejersker.

»Det er ikke et spørgsmål om, at der sidder en skurk et sted og ødelægger det hele for de andre. Det handler heller ikke om, at det skyldes et bestemt politisk parti eller en bestemt faggruppe. Man bliver nødt til at gå et spadestik dybere og se på, hvad det er for nogle ideer, der har inficeret organisationen. Og hvad ideerne gør ved den måde, vores offentlige organisationer performer på«, siger Søren Obed Madsen.

Når en virus bliver farlig

En virus, der i mange år har inficeret den offentlige sektor, er ideen om effektivisering og nødvendigheden af besparelser.

»I starten var ideen om effektivisering god. →

Søren Obed Madsen

- Lektor på Universitetet i Sørøst-Norge på Institut for Business, Strategy and Political Sciences.
- Ekstern lektor på CBS og DTU.
- Har arbejdet med rådgivning, uddannelse, strategier og analyser de seneste 20 år i både offentlige og private organisationer.

→ Sundhedsvæsenet er blevet væsentligt mere effektivt de seneste 20 år. Men man har denne her ide om, at man kan blive ved med at effektivisere. Og det ser vi nu konsekvenserne af. Vi har effektiviseret så meget, at det ødelægger organisationen, fordi medarbejderne flygter, og der ikke er tid til at tage sig af patienterne», siger Søren Obed Madsen.

Hans pointe er, at ledelsesideer og strategier kan være direkte livsfarlige for organisationer, hvis immunforsvaret er nedbrudt. Det kan enten være immunforsvaret i form af lovgivningen eller de tilsyn, der skal sikre, at organisationerne fungerer. Eller det kan være immunforsvaret i form af medarbejderne og ledelsen.

»Nedbrydelsen af en organisations immunforsvar er typisk noget, der sker over en periode, uden at nogen tænker over det. Det kan blandt andet ske, hvis man på en arbejdsplads har en ide om, at man ikke må kritisere ledelsens beslutninger. At man ikke må sige det højt, hvis der er noget, der ikke fungerer. Og at man derfor undgår at gøre beslutningstagerne opmærksomme på problemerne af frygt for at blive fyret«, forklarer Søren Obed Madsen.

Alle holder deres mund

Og så er vi tilbage til historien om digitaliseringen af SKAT.

»Det, virussen gjorde ved SKAT, var, at den nedbrød organisationens immunforsvar. Ledelsens og medarbejdernes hidtidige faglighed blev gjort illegitim. Man måtte ikke længere snakke om visse ting, og som leder måtte man ikke længere udfordre topledelsen eller politikerne. Hvis man gjorde det, risikerede man at blive erstattet med en anden, der troede mere på ideen«, siger Søren Obed Madsen.

Det kom blandt andet til udtryk ved, at mellemlederne ikke turde sige højt, at det it-system, der skulle erstatte de mange fyrede medarbejdere i SKAT, ikke fungerede. Og at ingen turde sige, at det var urealistisk at tro, at systemet kom op at køre.

»De holdt deres mund, fordi de ikke ville risikere at blive fyret. Og det er derfor, at en virus kan være farlig. Fordi den gør noget ved den modstandskraft, som er vigtig at have i enhver organisation«.

Men var der slet ikke noget immunforsvar hos SKAT?

»Jo, i starten bestod immunforsvaret af medarbejderne og lederne, der sagde, at ideen var urealistisk. Men fordi virussen var så stærk, blev immunforsvaret hurtigt nedkæmpet. Og det gjorde, at skeptikerne enten begyndte at isolere sig og vente på, at forandringen drev over, eller valgte at forlade organisationen«.

Blinde pletter

I tilfældet med SKAT var der to stærke ideer på spil: »Effektivisering« og »ideen om at se på borgeren som en kunde«.

Fem ledelsesideer, der har spredt sig som en virus

- 1. New Public Management:** Ideen om, at den offentlige sektor kan effektiviseres igennem markedsføring, ansvarliggørelse af lokale ledere og økonomiske incitament.
- 2. LEAN:** En ide skabt af Toyota for at reducere spild, øge værdiskabelsen og optimere forbedringer. Bruges nu i de fleste organisationer i murerede former.
- 3. Samskabelse:** Ideen om, at aktører ikke skal konkurrere, men samarbejde som ligeværdige partnere om at skabe en langsigtet løsning på et fælles problem, som ingen af aktørerne selv kan løse.
- 4. Digitalisering:** Ideen om, at vi ved hjælp af digitalisering kan skabe bedre løsninger og service, samtidig med at løsningerne og servicen bliver billigere.
- 5. Effektivisering:** Ideen om, at man altid kan blive mere effektiv, hvis man tænker anderledes, får nye kompetencer, handler anderledes eller anvender andre metoder og processer.

Kilde: Søren Obed Madsen

»Man har denne her ide om, at man kan blive ved med at effektivisere. Og det ser vi nu konsekvenserne af«.

Lektor og forsker i ledelse
◦ Søren Obed Madsen

Ved at tale om ledelsesideer som en virus og medarbejderne som et immunforsvar kan man som leder blive mere bevidst om, hvordan ledelsesideer kan gøre en organisation syg, siger lektor og forsker i ledelse Søren Obed Madsen.

»I stedet for at se på borgeren som en potentiel bedrager, der ikke har lyst til at betale skat, får man ideen om, at borgeren er en kunde, man skal servicere og hjælpe, så denne undgår at begå fejl«, siger Søren Obed Madsen.

Og det gør, at man i SKAT går væk fra at se regnskaber igennem og kontrollere borgerne for snyd.

»Ideen om at se på borgeren som kunde er svært konvertibelt med den tidligere ide om, hvad der er organisationens primære opgave. Og det betød, at der var en udskiftning af nøglepersoner i topledelsen og hos flere mellemledere«, siger Søren Obed Madsen og fortsætter:

»Begge ideer er på sin vis rigtige. Problemet er, at ideerne giver nogle blinde pletter hos ledelsen og får dem til at handle på en bestemt måde. Og hvis ikke man er bevidst om det, risikerer man, at virussen går hen og bliver farlig«.

Hos SKAT betød det nye syn på borgerne, at der pludselig kun var én medarbejder til at tage sig af de borgere, der skulle have udbetalt udbytteskate.

»Der var ingen grund til at have flere medarbejdere, fordi man ikke længere tænker på borgerne som nogle, der vil snyde i skat. Tværtimod tænker man på borgerne som nogle, der har krav på at få deres penge tilbage. Med det resultat, at der var mere og mere bedrageri«, siger Søren Obed Madsen.

Lyt til medarbejderne

Resten af historien kender vi. Svindel med udbytteskate har betydet, at statskassen indtil videre er blevet snydt for 12,3 milliarder kroner. Det nye it-system, EFI, der skulle digitalisere inddrivelsen af skat, har så mange fejl, at en rapport anbefaler at skrotte det milliarddyre system. Rigsrevisionen påpeger, at urørte sager om skattesvig hober sig op. Ledelsen magter ikke opgaven, siger it-tilsyn. Og samtidig vokser borgernes skattegæld fortsat.

Men ifølge Søren Obed Madsen kan vi lære af historien og blive mere bevidste om, hvordan en management-ide kan sprede sig og gøre organisationen syg, hvis ikke immunforsvaret fungerer.

»Medarbejderes modstand mod forandringer handler ofte om, at de rent faktisk forsøger at beskytte noget i organisationen. I så fald er det en immunrespons. Og det skal man lytte til«, siger Søren Obed Madsen.

Som leder kan man spørge sig selv: Har vi farlige ideer, der kan være skadelige for organisationen? Er der utilfredshed blandt medarbejderne, og er der mange stresssygemeldinger?

»Hvis svaret er ja, tyder det måske på, at der er en virus i organisationen, som der skal gøres noget ved«, siger Søren Obed Madsen.

Han understreger, at det ikke bare er offentlige organisationer, der er inficeret af visse typer virusser. Det gælder også private virksomheder og beslutningstagere i det politiske system. Pointen er, at man som leder er bevidst om, hvad det er for nogle ideer, man abonnerer på, og hvordan de påvirker organisationen.

»En virus er ikke nødvendigvis farlig. Vi har konstant virus i kroppen, uden at det gør noget ved os. Og sådan er det også med ledelsesværktøjer eller ledelsesideer. Der er rigtig mange af dem, som har gjort, at vores organisationer performer bedre end før. Men en gang imellem kommer der en virus, der er farlig eller muterer. Og det kan have store konsekvenser, hvis ikke man er bevidst om det eller reflekterer over det«.

Fra kunstprofessor til postdoc:

»Det var enormt heldigt«

Henriette Heise skal forske i værker, der skabes sent i kunstneres karrierer.

At blive professor står nok for mange postdocansatte som det ultimative mål i arbejdslivet. Derfor er det en smule opsigtsvækkende, at Henriette Heise stopper som professor på Kunstakademiet for at blive postdoc ved Statens Museum for Kunst.

Selv anser hun sig som »heldig«. Men hun lægger ikke skjul på, at skiftet sker på en træls baggrund.

Kunstakademiet har på det seneste været præget af stor uro. Som professor og i en periode konstitueret rektor havde Henriette Heise problemerne tæt inde på livet. Det endte for hende med en stresssygemelding.

»Det har været 4-5 år, hvor den ene krise bare er kommet efter den anden. Og dertil kommer nedskæringer, der har presset både fakultetet og de studerende. Langtidssygemeldingen fik mig til at beslutte, at jeg ikke skulle tilbage igen«, fortæller hun.

Derfor kom postdocstipendiet fra Novo Nordisk Fonden på det helt rette tidspunkt. Især fordi der er tale om »praksisbaseret forskning«, hvilket for Henriette Heise betyder, at hun kan kombinere det med selv at være udøvende kunstner.

»Som underviser på Kunstakademiet

er man også selv billedkunstner. Men det blev om aftenen og i weekenderne, der var tid til det. Der findes meget få praksisbaserede postdocstillinger, så at den lige skulle dukke op, var enormt heldigt.

Forskningsprojektet handler om senværker inden for kunsten og har titlen »The Lunatic Future for the Depressed Planet and the Planet: Learning from the late work of artists who figured out how on earth to keep going«.

»De sene værker, en kunstner har lavet, er tit ikke så synlige. Men jeg er selv blevet meget optaget af »slutninger«, og så foretager jeg en kobling til vores samtid – en tid med pandemi og klimakrise og uden den store fremtidstro – og spørger: Hvad får folk til at blive ved?«

Skiftet betyder dog også, at det faste arbejde afløses af en midlertidig projektansættelse. Men som billedkunstner er det noget, man næsten er vant til, fortæller Henriette Heise.

»Der er et kæmpe miljø af kunstnere, der klarer sig fra opgave til opgave. Man gør det, fordi man er så opsat på at lave sin kunst. Men jeg har været heldig med den her mulighed, og så må vi se, hvad der sker bagefter.«

Nyt job

Flere gange om ugen opdateres akademikerjob.dk med nye og relevante akademikerjobs. Vi har udvalgt et par af de nyeste her og du kan gå ind på hjemmesiden og indtaste quicknummeret i søgefeltet for at læse mere om stillingerne.

Når du alligevel er på akademikerjob.dk så tag et kig på de mange andre spændende jobs der ligger der og husk også at oprette en jobagent. Så får du automatisk besked næste gang der er et job som er særligt relevant for dig.

Brug for en ny kollega?

Så husk at DM tilbyder en række forskellige jobløsninger. Du kan f.eks. annoncere i DM Akademikerbladet og herved komme i kontakt med de 67.000 læsere (ifl. Gallup) eller du kan indrykke en annonce på akademikerjob.dk som hver måned besøges af 25.000 brugere.

Send os en mail på ajob@dmfnet.dk eller ring 7022 4088 for at høre mere om dine muligheder.

Udvalgte jobs

Aarhus University is seeking an Outreach Officer for a new Novo Nordisk Foundation CO2 Research Center

Aarhus C

Aarhus Universitet

Ansøgningsfrist: 19/12-2021

Quicknr.: 82765076

Forretningsudvikler med datamanagerkompetencer

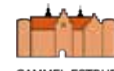
København

Rigsarkivet

Ansøgningsfrist: 17/12-2021

Quicknr.: 82962631

Gammel Estrup Danmarks Herregårdsmuseum søger ny direktør

Auning

Gammel Estrup Danmarks Herregårdsmuseum

Ansøgningsfrist: 05/01-2022

Quicknr.: 82986298

Postdoc Fellowship on the Cultural Relations between Denmark and the Netherlands c. 1550-1700

Hillerød

Det Nationalhistoriske Museum

Ansøgningsfrist: 10/01-2022

Quicknr.: 82878115

DM's nye direktør har brugt hele sit arbejdsliv i kommunerne

DM's direktør per 1. januar 2022 hedder Lau Svendsen-Tune. Øverst på hans dosmerseddel står fusion, medlemsvækst og et skarpt fokus på kerneopgaven: akademikernes løn- og ansættelsesvilkår.

Det er en uhyre erfaren topleder fra den kommunale verden, der ved årsskiftet er udnævnt til administrerende direktør i DM.

Siden 2013 har Lau Svendsen-Tune været kommunaldirektør i Vordingborg, og sammenlagt har han over 20 års erfaring fra kommunale topposter.

»Jeg træder ikke helt hjemmenvant ind i den her branche. Til gengæld er jeg nysgerrig, åben for dialog og fuld af respekt for de faglige organisationers rolle i det danske arbejdsmarkedssystem«, siger Lau Svendsen-Tune.

Til trods for et arenaskifte ser den 57-årige cand.scient.pol. mange lighedspunkter mellem sit nye job og det job, han forlader.

»Det er selvfølgelig en noget anden opgave at stå i spidsen for en organisation som DM end at lede en organisation med 4.000 medarbejdere. Til gengæld kommer jeg med en stor erfaring fra samarbejder med borgmestre og kommunalbestyrelser i både Vordingborg, Hvidovre og Høje-Taastrup. Så jeg ved, hvad det indebærer at arbejde sammen med politikere og understøtte de demokratiske processer«, forklarer Lau Svendsen-Tune.

Et værn mod akademikerbashing

En vigtig opgave bliver fusionen mellem DM, JA (Jordbrugsakademikerne) og DSL (Danske Skov- og Landskabsingeniører), som efter planen skal være gennemført i 2024.

En anden vigtig opgave bliver at videreføre den vækststrategi, som hans forgænger, Else Sommer, har stået i spidsen for, og som har resulteret i, at DM i dag organiserer mere end 60.000 akademikere.

»Jo større DM er, jo mere tyngde kommer vi med, når vi skal sikre med-

lemmerne ordentlige løn- og ansættelsesvilkår – og det er og bliver en kerneopgave«, siger den kommende direktør.

Akademikerne har også brug for en fagforening, der kan tale med stor vægt, fx når de højtuddannede kommer under angreb fra politikere og meningsdannere. Det har der været lidt for mange eksempler på i de senere år, mener han.

»Samtidig er jeg ikke i tvivl om, at DM's medlemmer kommer til at gå foran med nye vinkler og humanistiske modsvar på nutidens samfundsudfordringer, fx på dagsordener som bæredygtighed, så på den måde går organisationen en enormt spændende tid i møde«, vurderer Lau Svendsen-Tune.

Ingen vegetartvang

Han bor sammen med Christine ved søerne på Østerbro i København og har to voksne børn.

Når han holder fri, dyrker han sin interesse for kunst. Især kan han lide at finde de »mindre kendte«, som er på vej op, og give dem et skub ved at udstille deres kunst i sit eget hjem et par gange om året.

Selv om Lau Svendsen-Tune selv spiser vegetarisk mad mindst fire dage

Lau Svendsen-Tune

- **57 år.** Født i Store-Heddinge, Stevns. Uddannet cand.scient.pol. fra Københavns Universitet.
- **Kommunaldirektør** i Vordingborg Kommune 2013-2021.
- **Kommunaldirektør** i Hvidovre Kommune 2009-2013.
- **Arbejdsmarkeds- og socialdirektør**, Høje-Taastrup Kommune, 2005-2009.
- **Vicedirektør i sundhedsforvaltningen**, Københavns Kommune, 2000-2005.
- **Kontorchef** i økonomiforvaltningen, Københavns Kommune, 1995-2000.
- **Fuldmægtig** i Københavns Kommune 1992-1995.

om ugen, vil han ikke tvinge kødfrie dage igennem i DM's kantine.

»Så længe det giver god mening, er det svært at være imod, at ansatte skal have så stor en fleksibilitet i deres arbejdsliv som muligt. Det gælder også frokosten«, siger han.

Det er en mand med stort mod på nye typer af opgaver, der sætter sig i DM's direktørstol 1. januar.

»Jeg kan sige så meget, som at der er meget andet end lønnen, der gør, at jeg ser meget frem til at starte i DM i det nye år«, siger Lau Svendsen-Tune. ■

Barsel

Spørgsmål fra medlem

Jeg er netop kommet tilbage på job efter min anden barsel. Jeg overvejer at gå ned i tid. Hvordan vil det påvirke min pension?

Susanne Pedersen, medlem af AkademikerPension

Svar fra AkademikerPension

Deltid kan være et godt greb for at få familielivet til at hænge sammen. Du skal dog være opmærksom på, at dine indbetalinger til pension vil falde, og det vil i det lange løb betyde, at du får færre penge, når du bliver pensionist. Derfor er det vores anbefaling, at du indbetaler forskellen mellem dit nuværende pensionsbidrag og det lavere bidrag, som du som udgangspunkt vil betale, hvis du går på deltid. Det vil være forholdsvis små penge nu, men mange penge, når du går på pension. Tag endelig fat i en af vores rådgivere, hvis du har brug for at få det uddybet, på tlf. 39 150 150.

Kenneth Petersen,
markeds- og kundechef
i AkademikerPension

Send dit spørgsmål til
kep@akademikerpension.dk

Hjælp!

Vi har brug for din hjælp til at gøre DM Akademikerbladet mere inspirerende, mere kritisk, mere spændende. Gå ind på akademikerbladet.dk/feedback, og fortæl os, hvad vi kan gøre bedre. Tak!

DO IT IN ENGLISH, BUT DO IT RIGHT!

Amerikansk ph.d. med alsidig samfundsvidenskabelig baggrund tilbyder oversættelse fra dansk til engelsk og redigering/finpudsning af dine engelske tekster. Også omskrivning af alle slags manuskripter.

Bøger, ph.d. afhandlinger, artikler, rapporter, ERC proposals, projektbeskrivelser, webtekster, ansøgninger, TORs, summaries mm.

Hurtig service, højeste kvalitet, rimelige priser. Mangler du kvalificeret modspil? Vil du have en 'reader from Hell?' Kontakt mig.

**Mange kan oversætte.
Jeg kan skrive.**

Steven Sampson
stevensampson@hotmail.com
tlf. 2074 1264

Nytårskur 2022

DM arbejder for, at viden kommer i spil inden for alle samfundsområder, og at videns positive betydning for samfundsudviklingen fremmes.

Årets nytårskur tager udgangspunkt i **Videnskabsår22**, som DM er en del af.

Vi taler om videnskab og viden generelt inden for humaniora, samfunds- og naturvidenskab. Der præsenteres en generel ramme for Videnskabsår22 suppleret med bidrag fra lokale medlemmer.

Bliv klogere på hvordan DM-medlemmer sætter deres viden på spil for at skabe en bedre verden.

Program

- Årets nytårstale ved Camilla Gregersen, formand for DM
- Hvad er Videnskabsår22 ved Anja C. Andersen, professor i astronomi og astrofysik
- Oplæg ved lokalt forankrede medlemmer samt involvering af deltagere
- Mad, drikke og netværk

Praktiske oplysninger

København	20. januar 2022
Aarhus	25. januar 2022
Odense	31. januar 2022
Aalborg	7. februar 2022
Online	20. januar 2022

Læs mere samt tilmeld dig på dm.dk/nytårskur22

Sæt de grønne hjul i sving

Indbetal til en ratepension inden nytår

Du kan få fradrag på op til 58.500 kroner, og en del af dine penge bliver investeret i den grønne omstilling.

Din indbetaling skal stå på AkademikerPensions konto senest torsdag den 30. december 2021.